

I g a z o l á s

Igazolom, hogy az **Országos Köznevelési Tanács** 2005. október 20-án, csütörtökön, 9.30 órakor megtartott *rendkívüli* üléséről s ü r g ő s határidővel elkészített szó szerinti jegyzőkönyvet a mai napon elektronikus posta útján átvettem.

Budapest. 2005. október 24.

J e g y z ő k ö n y v

az Országos Köznevelési Tanács

2005. október 10-én, csütörtökön, 9.30 órai kezdettel
az Oktatási Minisztérium (Budapest V., Szalay u. 10-14.)

101. számú tanácstermében megtartott

rendkívüli üléséről

Napirend:

1. Javaslat az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról szóló többszörösen módosított 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet módosítására

Előadók: Sipos János közoktatási helyettes államtitkár
Friss Péter főosztályvezető

2. Javaslat az 1057/2005. (V. 31.) kormányhatározatnak megfelelő szakiskolai kerettantervek elkészítéséhez és értékeléséhez szükséges lépésekre

Előadó: Fedor Mihály főosztályvezető
Tóthné Schléger Mária osztályvezető

Elnököl: Dr. Loránd Ferenc, az OKNT elnöke és
Dr. Szenes György, az OKNT alelnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Varga Erzsébet és Prin Andrea (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetsége beszédgyorsíró szolgálat)

Az ülés résztvevői**Az Országos Köznevelési Tanács részéről:**

Dr. Brezsnayánszky László
Dr. Dobos Krisztina
Dr. Hoffmann Rózsa
Dr. Karlovitz János
Szilágyi János
Liskó Ilona
Dr. Loránd Ferenc
Tóth János
Nagy József
Dr. Polinszky Márta
Dr. Szabados Lajos
Szakács Mihályné dr.
Dr. Szenes György
Dr. Trencsényi László
Dr. Vágó Irén

Meghívottként:

Sipos János helyettes államtitkár
Friss Péter főosztályvezető
Pongrácz László (OKÉV)
Fedor Mihály főosztályvezető
Nagy László, a Nemzeti Szakképzési Intézet igazgatója
Farkas Péter
Tóthné Schléger Mária osztályvezető
Makkai László
Kosinszky Zsuzsa

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 38 perc)

DR. LORÁND FERENC, a Tanács elnöke, az ülés levezető elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Kedves Kollégák! Megnyitom az október 20-ai OKNT-ülést. Szeretném javasolni, hogy napirend előtt tisztázzuk a Zsuzsa által most kiosztott, a legutóbbi OKNT-ülés anyagából leszűrt feladattervünket, mert el kell döntenünk akkor még bizonyos kérdéseket – és mindjárt mondom, hogy miről van szó az én javaslatom szerint.

Érkezett még két elhelyezetlen témára vonatkozó javaslat, amelynek Vekerdy Tamás a szerzője, aki most nincs itt, úgyhogy könnyen döntünk a javaslata felől – mondom némi vicc gyanánt.

Tehát hozzájárul-e az OKNT, hogy ezt vegyük előre, napirend előtt? *(Egyetértő bólintások.)* Van ellenvetés? *(Nincs.)* Akkor gyorsan mondom, milyen probléma látszik egyelőre az én véleményem, meg néhány kollégával való előzetes beszélgetés alapján.

Mindenekelőtt az, hogy a költségvetés közoktatást érintő kérdéseiről szóló álláspontunk kialakításához a december késői időpontnak látszik, ha érdemben szeretnénk ez ügyben valamit mondani, és nem megint egy utólagos minősítést adnánk annak, hogy költségvetési törvényben olyan kérdéseket is változtatott a minisztérium, amelyeknek nem is volt költségvetési vonzata. Trójai faló szerepét tölti be a költségvetési törvény: ilyenkor egy csomó dolgon változtatni kívántak vagy változtattak is – már két ízben tiltakoztunk az ellen, hogy ez utólag történik.

Nekem tehát az a javaslatom, hogy vegyük előre. Akkor viszont az ügyben is döntenünk kell, hogy mit vegyünk ki a novemberi ülésről, illetve hogy iktassunk be egy rendkívüli ülést, mert ez különben nem fog menni. Nekem egyébként ez az utóbbi a javaslatom.

Még annyit előzetes tájékoztatásul, hogy a novemberi harmadik napirendre tervezett integrációs témával Kosinszky Zsuzsa információi szerint Szőke Judit bármikor hajlandó elénk állni, tehát ezt akár tehetjük későbbre is. Amit nem tehetünk későbbre, az nyilván a kétszintű érettséginek immár a tartalmi kérdéseivel való foglalkozás, és az erről elkészült, addigra kész anyaggal – ugye, Sipos államtitkár úr? Mert az OKÉV anyagát most előzetes tájékoztatásul megkaptuk, ez inkább a technikai lebonyolításra vonatkozott, és akkor a novemberi vagy a beiktatandó rendkívüli ülésen meg tudnánk tárgyalni a kétszintű érettségi problémáit.

Ez a dolog lényege. Én azt javaslom, hogy ha önöknek is jó, és elő tudjuk venni a naptárt, hogy tartsunk egy rendkívüli ülést.

A másik előzetes, napirend előtti megjegyzésem a mai tematikához tartozik. Előttünk van a szakiskolai kerettanterv elkészítéséhez szolgáló értékelési szempont, illetve az értékelési szempontok elkészítésére irányuló óhaja a szakképzési területnek. Én semmilyen olyan döntést nem szeretnék legitimálni, ami megfordítja az előzetesen jóváhagyott logisztikai sorrendünket. Tehát ha mi eddig úgy dolgoztunk, hogy a TKB előzetesen megtárgyal egy anyagot, és az OKNT a beérkezett javaslat alapján dönt, akkor ezt most ne borítsuk föl. Tekintve azonban, hogy itt sürges az idő – mint mondják –, én úgy gondolom, megbeszélhetjük azt a javaslatot, amely előttünk van, hogy tehát módosítunk-e a kerettantervek jóváhagyási rendjén, mi javasoljuk-e ezt – de ne hozzunk ebben döntést, ameddig ezt Nagy Jóskaék, a TKB meg nem tárgyalja, az álláspontját ki nem alakítja. Tehát maradjunk hűek ahhoz, amit eddig csináltunk. Ez nem akadály a annak, hogy itt elmondjuk a véleményünket a megkapott tájékoztatások alapján.

(Dr. Trencsényi Lászlóhoz:) Tudtommal Polinszky Mártánál van egy, a te tolladból származó 25 oldalas összesítése a véleményeknek, amit már nem tudunk kiosztani: ezek a TKB e-mailes levélváltásából készült anyagok. Én még nem láttam, úgy beszélek róla.

Ennyi volna napirend előtt. Márta kért szót.

DR. POLINSZKY MÁRTA: Nem a levelezés. A szakiskolai kerettanterv egyszer már volt a bizottság előtt, és a bizottság akkor a szakértői vélemények alapján átdolgozásra javasolta. Ez a referensi vélemény, amit elküldtem, hogyha valakit érdekelne, tájékoztatásul.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor ezt majd ahhoz a napirendi ponthoz csatoljuk, amikor a szakképzés sorra kerül.

Maradjunk tehát egyelőre az elsónél – hogy ne kavarjam össze teljesen a dolgokat. Nézzünk rá erre a feladattervre!

A kérdés tehát élesben fogalmazva a következő: beiktassunk-e novemberre egy rendkívüli ülést – mert mindenképpen előre kell hoznunk a költségvetést, és az semmiképpen nem fér bele negyedik napirendi pontként abba, amit novemberre terveztünk. Miután készen van az érettségiről szóló anyag – mint Sipos úr mondotta, tárgyalható állapotban van –, akkor előrehozzuk a költségvetést novemberre, és az érettségi anyagával együtt egy rendkívüli ülést iktatnánk be erre. Ez a javaslatom. Elő kell venni a naptárt. Mindig csak csütörtöki időpont lehet – ahogy ebben megegyeztünk.

DR. SZENES GYÖRGY: Tizenhatedike?

ELNÖK: Nekem nagyon jó.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Elnök úr, az a tapasztalatunk – azt hiszem, nemcsak nekem -, hogy a rendkívüli ülések, ritka kivételtől eltekintve, soha nem határozatképesek. Nézem a három novemberre tervezett napirendi pontot. Úgy látom, mind a három olyan, ahol csak egy szakmai konzultációra volna szükség, tehát nem kell sem egyetértési jogot gyakorolnunk, sem elkötelező érvényű állásfoglalást hozni – ha jól látom –, ezért nekem az volna inkább a javaslatom, hogy előre jelöljük be, miszerint ez egy kilenctől délután ötig tartó ülés, és ne tartsunk rendkívüli ülést. Ha most elkezdjük egyeztetni, ki mikor ér rá, lehet, fel is tudjuk térképezni, hogy határozatképes lehet-e vagy sem. Nekem történetesen még egy szabad csütörtököm van novemberben, de nem az, ami most itt elhangzott – mert az ember elkötelezi magát.

A költségvetés egy nagyon fontos téma. Lehetne időzíteni úgy, hogy a Sulinovára egy órát szánunk, a kétszintű érettségire egy órát, az integrációra egy órát, és marad a költségvetésre egy kétórás időszakunk. Egy fél tízkor elkezdett, délután négyig tartó, eleve tudottan hosszú OKNT-ülésbe talán belefér. Költségkímélő és időkímélő megoldás volna.

ELNÖK: Rózsa, a te javaslatod legalább annyira tele van optimizmussal, mint amennyire az a javaslat, hogy egy rendkívüli ülést tartsunk. Én még nem éltem meg olyan előre bejelentetten négyig tartó OKNT-ülést, ahol körülbelül tizenkettő és egy óra között az OKNT fele ne jött volna diszkréten szólni nekem, hogy fél kettőtől itt meg itt dolga van.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Bezárjuk a termet, elnök úr, lakatot rá...

ELNÖK: Ez egy új metódus.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Te tudod a legjobban, hogy a lakatot letörjük...
(Derültség.)

DR. SZENES GYÖRGY: Hadd legyen egy másik javaslatom! Én az erőszak híve vagyok, de ha a 3. napirendi pontot ki tudnánk venni, akkor esélye lenne annak, hogy azért be tudjuk fejezni időben. Én úgy gondolom, hogy az érettségi tartalmi dolgainak a megvitatása egy hosszadalmas dolog, egy óra alatt biztosan nem tudjuk befejezni. Ott számos olyan gond van, amivel szeretne itt sok ember foglalkozni. Ha a 3. napirendi pontot kivennénk, helyette betennénk a költségvetést – hiszen Szőke Judit bármikor rendelkezésre állna -, akkor fél tízes kezdéssel kettő-fél háromra esélyünk lenne. A Sulinovát be lehet határolni időben, az érettségit kevésbé, és a költségvetésnél is lehetne határt mondani. Egy cserével meg tudnánk oldani.

DR. VÁGÓ IRÉN: Én is azt szeretném támogatni, hogy novemberben ne tartsunk rendkívüli ülést, tele van a november konferenciákkal: önkormányzati konferencia, Lillafüred és minden egyéb. Viszont szerintem egyszerűen megcserélhető a novemberi harmadik napirendi pont és a decemberi első. Decemberben költségvetés lenne az első.

ELNÖK: Akkor viszont még egyet javasolnék. Anélkül, hogy a Sulinováról szóló tájékoztatójellel információk jelentőségét csökkenteném, azt tenném harmadik napirendi pontnak. Mert ha kifutunk az időből, és azt nem sikerül meghallgatnunk, kevesebb kár származik belőle, mint ha olyan érdemi kérdésre nem jut idő, mint például akár az érettségi tartalmi aspektusai, akár a költségvetés.

Trencsényi tanár úr!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Azzal szeretném támogatni ezt a javaslatot, hogy olvassuk meg tudjuk is, hogy vannak időnként OKNT-tagi indítványok különböző, olyan kérdések megtárgyalásra, amelyek a költségvetési problémákat érintik. Fölmerült, csak elhalasztódott a pedagógiai sajtó támogatásának problematikája, Vekerdy Tamás a művészeti iskolák ügyét szeretné tárgyalni, ami szintén normatíva, ha úgy tetszik, költségvetési probléma – a művészeti iskolák tanterveivel szerintem nincsen problémánk.

Úgy nyugtassuk meg az ilyen javaslatot tevő kollégáinkat – magamat is –, hogy ebben a költségvetésről szóló vitába implicite, sőt, ha úgy tetszik, explicite is ezeket a közoktatás finanszírozásával kapcsolatos problémákat is belecsomagoljuk, illetve belebeszéljük.

Akkor talán nyerünk napirendi pontokat.

ELNÖK: Nem látok kezdet a levegőben. A határozati javaslat a következő: a novemberi ülésen két napirend szerepel. Első napirendi pont a költségvetés helyzetéről szóló tájékoztató, implicite azokkal a kérdésekkel, amelyek Vekerdy Tamásnak a művészetoktatás finanszírozása, Trencsényi tanár úrnak a sajtó finanszírozása kapcsán fölmerültek.

(*A távozó Brezsnýánszky Lászlóhoz:*) Neked menned kell, de ezzel akkor egyetértesz?

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Igen.

ELNÖK: A második napirendi pont volna a kétszintű érettségi, aminek a tartalmi aspektusairól kapunk még anyagot Sipos államtitkár úrtól. A technikai, szervezési részéről már megkaptunk egy szerintem kiváló tájékoztatót az OKÉV-től.

Ez a két napirendi pont van akkor novemberben, és a harmadik napirendi pont a Sulinova, eredeti megfogalmazásban.

Ellenjavaslat? (*Nincs.*) Tartózkodás? (*Nincs.*) Akkor ez határozat, ez lesz a novemberi ülés. Decemberre kerül át a Szőke Judit-féle tájékoztató az integráció problémaköréről.

Köszönöm szépen. Szenes úrnak van napirend előtti kérése, javaslata.

DR. SZENES GYÖRGY: Inkább kérés. Tisztelt Tanács! Valamennyien megkaptuk a meghívót a tankönyves konferenciasorozat második nagy konferenciájára – az első megtörtént Debrecenben a múlt héten, a másodikat a jövő héten szerdán tartanák az OPKM-ben. Nagy szeretettel várnánk mindenkit. Elég komoly és parázs problémafelvetés várható, a tankönyvforgalmazók jelentős számban szeretnék jelen lenni: a hírek szerint most már 80-100 forgalmazó jelentkezett be, akik az ez évi problémáikat és a jövő évi orvoslási gondjaikat szeretnék elmondani. Várjuk nemcsak a tankönyvbizottság tagjait, hanem szeretnénk, ha a minisztérium részéről is részvétel lenne.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen.

Első tervezett napirendi pontunk előadóit szeretettel köszöntöm - Sipos államtitkár úrnak időközben el kellett mennie...

FRISS PÉTER: Szüdi úrhoz kellett mennie, de visszajön.

ELNÖK: Akkor Friss Péter urat tisztelettel kérem, vezesse elő a témát.

FRISS PÉTER: Tisztelt OKNT! Az érettségivel kapcsolatos tapasztalatok egy része, a lebonyolítással, szervezéssel kapcsolatos tapasztalatok azok, amelyek igazából megjelennek a mostani jogszabály-módosítási tervezetben. A korábbi kéréseknek megfelelően igyekeztünk nem csupán a módosításokat, hanem a teljes, egységes szerkezetbe foglalt anyagot is elküldeni, kinek-kinek hogy könnyebb legyen ebben a meglehetősen összetett és bonyolult jogszabályban kiismerni magát. A legfontosabb változtatási elemekre szeretném felhívni a figyelmet, mert ennek ellenére sem biztos, hogy ez olyan könnyen megérthető, megismerhető.

Az egyik – és talán ez egy rögtön szembetűnő – változás, hogy az eredeti tervek szerint – idén is így lesz – három vizsgaidőszak megszervezésére kerül sor: az őszi, a februári és a hagyományos, rendes érettségi időszakra, május-júniusban. A középső, tehát a február-márciusi elhagyását javasoljuk a következő évtől. Ezt az évet ez már nyilván nem érinti. Az érettségi szervezése, áttekinthetősége szempontjából ez egyszerűsíti a helyzetet. Ma úgy van, hogy bizonyos vizsgákat lehet őszi, másokat lehet tavasszal – nyáron mindent, természetesen. E módosítás következtében őszi is, tavasszal is valamennyi vizsgafajta letételére lesz lehetőség, és ezt a kicsit bonyolult és nehezen értelmezhető rendszert talán egyszerűsíti. Nem utolsósorban, persze, anyagi és szervezésbeli konzekvenciái is vannak. Nem titkoltan elég lényeges része, hogy olcsóbb legyen a lebonyolítás ebből a szempontból. Két vizsgaidőszakra kell kidolgoztatni a feladatokat, két vizsgaidőszak megszervezése a vizsgaközpont tennivalója.

A másik ilyen – és ez már egy nagyon lényeges szakmai kérdés -, hogy az eddigi jogszabályok tulajdonképpen nem tisztázták egyértelműen, ki is a felelős a tételek tartalmáért, a vizsgafeladatok tartalmáért. A jogszabály most egyértelművé teszi, hogy a tételkészítés tartalmi felelőse az oktatási miniszter által felkért tételkészítő bizottság elnöke. Hogy mik a bizottság feladatai, azt az országos vizsgaközpont, illetve a szakmai előkészítő tárgyak tekintetében a Nemzeti Szakképzési Intézet igazgatója határozza meg. Rögtön zárójelben megjegyzem, hogy a jogszabályba most már egyértelműen nevesítve bekerültek a Nemzeti Szakképzési Intézetre vonatkozó szabályok, amelyek eddig ilyen explicit formában nem voltak benne, hanem mindig értelmezési problémákat okoztak volna, ha a résztvevők nem értették volna megfelelően a jogszabály nyelvét.

Az adminisztrációt illetően is több pontosítás és egyszerűsítés található a tervezetben. A legfontosabb az iskolák számára kétségtelenül az, hogy az elmúlt évben alkalmazott kódolási gyakorlatot a kétszintű érettségi esetében megszüntetjük, hogy ott ne kelljen kódolni. A gyerekek is, a tanárok is arról nyilatkoztak, úgyis tudják, hogy ki írta azt a dolgozatot, főleg a kódolás megtartása. Ez adminisztratíván jelentősen csökkenti a terheket – ez volt az egyik legfontosabb kérés és javaslat az iskolák részéről. Ennek eleget tettünk.

A következő nagy valószínűséggel már pedagógiailag vitatható kérdés lesz, pedagógiai megfontolások biztosan más értelmezést is kívánhatnak. Amikor véletlenül előfordul az az eset, hogy egy 12. évfolyamos tanuló megbukik egy nem érettségi tárgyból, de jelentkezett érettségire, és azokból a tárgyakból nyilván sikeresen teljesítette az érettségi követelményeket, akkor a gyakorlatban azt alkalmaztuk már az idén is, hogy ezt előrehozott érettséginek minősítettük át. Gyakorlatilag az érettségit le tudta tenni – ha le tudta tenni – azokból a tárgyakból, amelyekből rendelkezett az év végi jeggyel. Ezt azonban nem szabályozta a jogszabály. Egyértelművé kívánjuk tenni, hogy ebben az esetben átminősíthető legyen előrehozott érettséginek a tanuló rendes érettségire jelentkezése, és amiből jogosult letenni, azt előrehozott érettségiként letegye. Majd, amikor abból az egy – rosszabb esetben esetleg két –

tárgyból kijavítja az év végi jegyét, akkor be tudja fejezni az érettségi folyamatát, ha sikeres volt a javítóvizsgálója.

Áttekinthetőbbé tette a jogszabály szerkesztése a közép- és az emelt szintű érettségire vonatkozó szabályokat. Ez némi átrendezést és pontosítást jelent, hogy ezek egy helyen megtalálhatók legyenek, mert a jogszabályban voltak bizonyos szabályok, amelyek vonatkoztak az emelt szintű érettségire, de más-más helyen voltak. Ez inkább technikai jellegű.

A következő viszont egy nagyon lényeges, mert vitakérdés volt az értelmezésben, ez pedig a vizsgaeredmény százalékos minősítésének a kérdése, hiszen vannak olyan vizsgaeredmények, ahol adott esetben tizedes jegyre is kijöhetett a pontozás eredménye a százalék esetében – természetesen nem az osztályzatról van szó. Ezért egyértelművé tettük azt, ami egyébként benne volt a korábbi jogszabályban is, de mégis értelmezési problémákhoz vezetett, hogy csak az elért eredmény. Ha az van a jogszabályban, hogy ha 80 százalékos eredményt ért el, akkor jeles, akkor az elért eredmény egyértelművé tétele érdekében az a megfogalmazás olvasható a jogszabályban, hogy a teljesítmény százalékban történő kifejezésekor a számítást csak az egész szám megállapításáig lehet elvégezni, tizedesjegy nem állapítható meg, tehát nincs kerekítési lehetőség. Ez így koherens egyébként a felvételi rendszerrel, ahol szintén nincs tizedes a pontozásban, csak egész számok.

Több helyen olvashatók a tervezetben szóponosítások, egyértelmű fogalmi-terminológiai pontosítások. Ezek pont az érettségi szoftver jó és egyértelmű használata miatt szükségesek, hogy egy dolgot egyféleképpen nevezünk el. Az érettségi szoftver egy jól bevált eszköze volt az érettségi adminisztrációjának és a felvételi eredmények továbbításának. Eddig nem volt kötelező használni, de egy tesztév után most már előírhatjuk nyugodtan a kötelező használatát. Természetesen mindenki használta, csak ennek a jogszabályi pontosításáról korábban nem volt szó.

Van még egy elem, ez pedig a vizsga közreműködőinek, főleg az elnökök és a jegyzők díjazása, a javító és a kérdező tanárok díjazásának egymáshoz igazítására, arányára van egy pontosítási javaslat. A leterhelést figyelembe véve, az írásbeli vizsgarész javítása, illetve a szóbeli vizsga lebonyolítása között időben és adminisztratív – értsd: javítási feladatok – szempontból különbség van. Ezt egy százalékos különbséggel kívánjuk elismerni, és az írásbeli munka többletelismerését ilyen módon is megteremteni.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdések? Szenes György!

DR. SZENES GYÖRGY: A vizsgaszabályzattal kapcsolatosan tényleg előremutató, próbálja a hibákat valamilyen szinten kiküszöbölni, amelyek benne voltak a rendszerben, mégis néhány dologra szeretnék rákérdezni vagy pontosítani, ahol nem értem teljesen tisztán.

Én erről a kormányrendeletes előterjesztés 7. oldalával kezdeném. Legfelül van a 3. § (6) bekezdése, amely azt írja, hogy az igazgató a középszintű szóbeli vizsgák napjait az országos vizsgaközpont egyetértésével állapítja meg. Ez az utolsó mondat. Nem tudom, hogy ezt hogy lehet megcsinálni. Ilyen kapcsolat nincs! Vagy félreértem, hogy kinek kell megállapítani? Az iskolaigazgató nem tudja megállapítani az országos vizsgaközponttal, hiszen az iskola a saját vizsgarendszerét csinálja, nem tud egyeztetni, azt gondolom. Eddig sem volt ilyen, legalábbis nem találkoztam ezzel a praxisomban.

A következő a 9. oldal, a 7. §, amely a rendelet 18. § a)-b)-re vonatkozik. Itt a b)-ben azt írja, hogy az egyes vizsgaidőszakban egyes tantárgyakból több feladatlapnak kell rendelkezésre állnia. Ha pontosítjuk, azt gondolom, tisztázzuk, hogy írásbeli vizsgáról van szó, mert ott vannak feladatlapok. Másrészt mit jelent az, hogy több: kettő, kétszáz vagy ötezer? A választás szempontjából, ha már jogszabályt írunk, jobb lenne valami normális megfogalmazás.

A 11. oldalon a 12. §, a rendelet 30. §-a. Több helyen a h)-tól kezdve folyamatosan igazgatóról beszél. Én úgy látom, ha az iskola igazgatójáról van szó, akkor nem korrekt, mert nem az iskola igazgatója, hanem az OKÉV megbízottja, aki emelt szinten e dologban felelős. Nem az iskola igazgatójának adják oda a jegyzéket, átveszi, lejárt a felügyelőtanár... Itt nem az

iskola igazgatója a kompetens, én úgy gondolom, hanem az OKÉV megbízottja. Középszinten az iskola igazgatója.

A 12. oldalon hasonlóképpen: az érettségi szoftverre vonatkozó utolsó sora, a 14., a régi rendelet 36. §-a. A szóbeliről van szó. Utolsó sor: a kihúzott tétel sorszámát rá kell vezetni az osztályozóívre. Ha emlékeim nem csalnak, ilyen rubrika nem volt az osztályozóíven.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: De már van.

DR. SZENES GYÖRGY: Tehát az emlékeim jók, de most már van ilyen rubrika. Köszönöm szépen.

A 15. oldalon a díjazásról van szó: 23. §, a rendeletben a 60. §. Tényleg korrektnek tartom, hogy az írásbeli és a szóbeli között különbség legyen a pénz arányában. Két dolgot látok problematikusnak. Lehet-e ezen változtatni? Az emelt szintű írásbelit javító tanárok aránytalanul több munkát végeznek, mint a középszintű írásbelit javítók. Nem lehetne az emelt szintet extra módon díjazni? Még ha nem is jut hozzá többletösszeg, akár a középszint rovására, hiszen tudom, hogy a költségvetés mennyire szorít. Ez problematikus, mert egy történelem feladatlapot meglehetősen hosszú ideig javítanak a tanárok, és ezzel a pénzzel nincs díjazva, ráadásul, zárójelben azt lehet mondani, hogy a középszintet munkaköri köteleességként is csinálhatná a tanár, de az emelt szintet semmiképpen nem. Ez ebből a szempontból is érdekes.

Még egy lényeges dologra szeretném felhívni a figyelmet. Bekerült a szövegbe a ténylegesen vizsgáztatott tanulók száma. Ez emelt szinten jelen problémát, ugyanis sokszor előfordult - mi is vizsgaközpontként működünk -, hogy nem jelent meg a fele vagy a harmada a bejelentkezett tanulóknak. Nem fogunk vizsgáztató tanárt, elnököt sem találni emelt szintre így. Hiszen az elnök ott volt, odament, és a végén maradt neki két tanulója. Vagy nyolc. Maradni kellene a nem a ténylegesen levizsgáztatottnál. Emelt szintről beszélek kimondottan, nem középszintről.

Végül inkább javaslat, kérés. Az érettségi szoftver sok szempontból rengeteg könnyebbséget jelentett az iskolák adminisztrációjában. Más szempontból nem, de ezt most ne tárgyaljuk. Az egyik nagy probléma volt, hogy rettentően lassú a szoftver. Csak online módon lehetett vele kommunikálni, és amikor a csúcsidőszak volt, akkor ezeregynéhány iskola lógott a szerveren – ettől kezdve üldögéltek, akik szerették volna az adatokat bevinni, nézték a képernyőt: nem változott semmi. Nem lehetne megvalósítani a nagy vizsgaidőszakban – a május-júniusiban -, hogy letölthető legyen a szoftver, az iskola elbabrál vele és aztán visszaküldi? Ez a sebességét növelné, csökkentené az egész adminisztrációs munka idejét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: További kérdések? Vágó Irén!

DR. VÁGÓ IRÉN: Friss Péter úrtól szeretnék kérdezni. Kaptunk egy anyagot, egy nagyon tartalmas anyagot az OKÉV-től. Ebben a következőt olvassuk a kódolásra vonatkozóan: az iskolák nem értik, hogy miért van ennek jelentősége, mert úgyis megmondják a gyerekek a kódszámokat stb. – nyilván ők is olvasták ezt. Megítélésünk szerint el lehetne ezen gondolkodni, ám, hogyha enyhítenénk a szabályozást – azaz amit most megtesz a minisztérium – ez azt jelentené, hogy az új vizsgarendszer egyik alapelveiben, az objektív értékelés feltételeinek minél jobb megteremtése tekintetében történne engedmény. Sok iskola megértette már ezt, ezért leszögezik Pongrácz úrék, hogy úgy érzik, ez a helyes és ajánlható gyakorlat, a szabályok enyhítését nem javasolják.

Ennek ellenére miért döntött úgy a minisztérium, hogy eltörli ezt a dolgot?

ELNÖK: A következő Szabados úr.

DR. SZABADOS LAJOS: Az első kérdésem: olvasgatom, hogy van rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, ismétlő, pótló, javító. Tényleg kell ennyi? Ehhez kapcsolódik az a) kérdése ennek, hogy ennyiből tényleg még évente kétszer is kell? Ehhez még b) kérdésként, hogy 2006 február-márciusában ehhez még egyszer kell? Javasolnám, hogy javasoljuk be havonta, hetente, naponta a hétféle érettségi letételének a lehetőségét. Ez az egyik.

A másik: a tervezet sok helyen bizalmatlan a tanulókkal szemben. Nem vagyok ellene, nem ezt szeretném kiemelni, de ugyanakkor nem vagyunk bizalmatlanok, hogy valaki nem tudta befejezni az érettségi előtti, az érettségihez szükséges feladatait. Ezek egy része, ha így nyitva hagyjuk, nem akarja befejezni. Nem lehetne megoldani, hogy ez a „nem tudta befejezni” egy kicsit konkrétabb lenne, hogy mit jelenthet az, hogy „nem tudta befejezni”?

Ez a 8. oldalon található a 4. § (1) bekezdésében. Ennyi, köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. További kérdések? Dobos Krisztina!

DR. DOBOS KRISZTINA: Megpróbáltam a kettőt egyeztetni, valószínűleg az én hibám, hogy nem sikerült. Többször kimaradt az OKÉV a kormányrendelet módosításából. Ez most szándékos?

FRISS PÉTER: Csak stilisztika: Országos Vizsgaközpont címen szerepel. Ez csak technikai dolog.

DR. DOBOS KRISZTINA: Az akkreditációnál is kimaradt, nem derült ki, hogy hová kell, de ez csak technikai dolog.

Én is azt gondolom, több mindenben javított a helyzeten. Egyébként a kódolás elvileg azért kellene, hogy ne a saját szaktanár javítsa ki, hanem kicsit véletlenszerű legyen, kicsit a helyi érettségi is sztenderdizált legyen. De tudjuk azt, hogy nem így volt. Úgy, hogy a saját tanár javítja ki, teljesen fölösleges kódolni. Ha azt gondoljuk, jó lenne, ha egy kicsit a kétszintű érettségi is sztenderdizált lenne, nem tanártól függő, akkor jó lenne a kódolás.

Sok problémám van, ebből egyik a következő:

Három vizsgaidőszak van, az rendben van. De egy csomó nyelvre is le kell fordítani. Bármikor bármelyik nyelvből kérheti az érettségét? Mert akkor ez nem azt jelenti, hogy három vizsgaidőszakban és tizennyolc-huszonöt tantárgy, hanem az még bármelyik nyelvre is. Az pokoli nagy! Vagyunk-e olyan gazdagok – így kérdezem -, hogy ezt meg tudjuk engedni?

Ha valaki abból az öt tantárgyból, amiből érettségizni akar, és bejelentkezett érettségire, átment, akkor előrehozott érettségét tehet, leérettségizett, de kiderül, hogy kémiaiából nem végezte el a középiskolát... És akkor mi van? Ez a gyerek elvileg nem végezte el a középiskolát, de mehet egyetemre vagy főiskolára...

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Nem kaphat érettségi bizonyítványt.

DR. DOBOS KRISZTINA: Akkor ez megnyugtató.

Az utolsó, amit előre kellett volna mondani: megint először módosítjuk a rendeletet, és utána majd le fogjuk szűrni egy hónap múlva a tapasztalatokat. Én szerettem volna, hogyha szeptemberben szűrjük le a tapasztalatokat, és utána módosítjuk a rendeletet. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Több kérdés? *(Nincs.)* Akkor válaszol – Friss Péter vagy János?

FRISS PÉTER: Elkezdeném a válaszokat, és akkor majd Pongrácz urat is kérem, segítsen.

Kezdem a végén. Magának az OKÉV-jelentésnek a dátuma is szeptember közepi – azt hiszem, szeptember 15-ei -, nyilván az előző napokban-hónapokban készült. Ilyen értelemben, még ha nem is készült egyfajta összefoglaló, bevezető tanulmány a rendelet módosításához,

nyilván ezen tapasztalatok alapján javasoljuk a rendelet módosítását. Ezek a tapasztalatok menet közben is folyamatosan gyűlnek. Most az őszi időszak is hoz majd tapasztalatokat, például abban a tekintetben, hogy a tavaszi időszakra kipróbáljuk az érettségi tételek tárolását és iskoláknak átadását a körzetközponti jegyzőkön keresztül. Ha nagyon kell, nyilván e tapasztalatok alapján még mindig lehet módosítani, hiszen most kisebb számban vesznek részt az érettségiben, mint majd a nagy érettségi vizsgaidőszakban.

Egyelőre nem tervezzük, hogy hetente és naponta legyen érettségi, de ha ilyen javaslat van, akkor természetesen ezt is meg kell vizsgálni. A tendencia éppen fordított most: az eddigi három helyett a jövőben kettő lesz. Az őszi, ami elengedhetetlen, hiszen javító időszak eddig is volt, és maga az alap időszak megmarad.

Ugyancsak az érettségi logikájából, rendszeréből következnek az érettségi vizsgafajták. Mindegyiknek megvan a maga funkciója. Amennyiben azokat az alapelveket, amelyek az érettségi rendszer kialakításában szerepet játszottak, meg kívánjuk tartani, akkor ennek ez a fajta érettségi vizsgarend és –rendszer felel meg. Én nem hiszem, hogy ennek a változtatására törekedne az érettségi rendszer esetleges jövőbeni módosítása. Nyilván proféciával nem foglalkozhatunk.

Magam nem nagyon érzem a tanulókkal szembeni bizalmatlanságot. Én azt gondolom, egy egységes országos szabályozásnál nagyon fontos, hogy világos, mindenkire vonatkozó vizsgaszabályok legyenek, éppen azért, mert ez védi elsősorban a vizsgázót, és bizonyos tekintetben immár a vizsgáztatókat is. Ezt a fajta gondot én magam nem érzékelem, de ha erre jelzések vannak, akkor végig lehet gondolni.

Ugyancsak ezzel függ össze a kódolás kérdés. A kódolás megváltoztatása. Bár az OKÉV a vizsga rigorózus felfogását jól képviselve azt a javaslatot tette, amit leírt, az életszerűség szempontjai és az iskolák tapasztalatai alapján mégis ez az elképzelés született – nyilván nem az OKÉV közreműködése nélkül, hiszen velük együtt alakult ki a jogszabályi tervezetnek ez a szövege. Ha egy olyan rendszer lépne egyszer majd életbe, hogy más iskolák tanárai kölcsönösen javítják a diákok dolgozatát, akkor majd újra be kell vezetni, hogyha ennek a feltételei vagy a kultúrája kialakul. Nyilván ez is egy elképzelhető továbblépés, de nem hiszem, hogy ennek most van itt az ideje. Ez nyilván végiggondolandó, hogy helyes és jó lépés lenne-e. Akkor legfeljebb újra kódolnak majd az érettségizők és az érettségiztetők, és ezt használják.

A tételek számát illetően a több valóban egy határozatlan fogalom. Egynél biztosan többet jelent. De ha belegondolunk, hányféle érettségi vizsgatárgy van, akkor nyilvánvaló, hogy vannak érettségi vizsgatárgyak, amelyek esetében az egy-két-három vizsgázó számára előírni, hogy nyolcféle legyen, mint esetleg a nagy számban vizsgát tevők esetében, nem hiszem, hogy szerencsés lenne. A gyakorlat egyébként úgy alakul – és most már a szabályozás ezt egyértelműen megerősíti -, hogy minden vizsgaidőszakban valóban több tétel van, és amely tételleket nem használ fel az adott vizsgaidőszakban a vizsgaközpont – nem sorsolódnak ki -, azok a következő vizsgaidőszakban ott vannak. Így szaporodik a tételek száma. Így egyfajta tényleges tételbank alakul ki, készlet – bank, csak pénzbe kerül, és nem őrzi a pénzt. Így egy-két év múlva már a tételkészítők sem tudják, hogy egy évvel ezelőtti vagy mely tételük alapján lesz a vizsga. Ez már most is így van, most is egy meglehetősen jól körülhatárolt eljárásrenddel – a szolgálati titok védelmének összes szabályait betartva – született meg az őszi időszakra is ez a sorsolás. Ez is egy biztonsági elemet jelent.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Hogy az igazgatóval való egyeztetéssel kell a szóbeli vizsgaidőpontokat meghatározni, ez egy gyakorlat, és sajnos, egyelőre erre szükség van. Itt az egyeztetés nem nehéz dolog. Az iskola igazgatója a szoftverben rögzíti az általa meghatározott időpontot, ezt a regionális igazgatóságok, amikor az elnököket beosztják, látják, és ha szükséges, kezdeményezik ezt az egyeztetést. Van ugyanis, ahol szükséges, például azért, mert csak 3700 elnök van, és 3500 vizsgabizottság, tehát néha szükséges, hogy iskolákkal egyeztessünk, hogy tegyék át az adott vizsgabizottság működési idejét más időpontra. Ennek az egyeztetésnek a legitimációja van ebben a módosult paragrafusban, nem más. Magyarul: ne

tehesse meg egy iskolaigazgató, hogy három vizsgabizottság van, és mind a hármat egymással párhuzamosan, az érettségi vizsgaidőszak első három napjára tegye, ebbe legyen joga beleszólni az OKÉV-nek. Nyilván az OKÉV csak akkor szól bele, akkor kezdeményez egyeztetést, ha képtelen az igényeket kielégíteni. Nem érdekünk, hogy máskor legyen, de sajnos, ez így van. Ez egy gyakorlat. Nem csoda, hogy te nem találkoztál vele, mert te nyilván nem csinálsz ilyet, mert látod a rendszert. De aki esetleg ezzel nem foglalkozik, az megpróbálkozik ezzel. *(Dr. Szenes György: Majd válaszolnék.)*

A következő a több feladatlap. Ehhez tényleg csak röviden tennék hozzá annyit, hogy a számát meghatározni nem lenne jó, a lényeg, hogy ne egy legyen, hogy maga tételkészítő se tudhassa, hogy élesbe melyik tétel kerül – ha kettő van, akkor a kettő közül, ha tíz, a tíz közül. Ez csak biztonsági kérdés.

Az igazgató megemlékezésével kapcsolatos megjegyzést meg kell néznünk. Most végigolvastam. Az igazgató a rendeletben mindig a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatóját jelenti, és abban a pontban, amit te megjelöltél, valóban ez nincs a helyén, tehát meg kell néznünk, hogy ott az OKÉV regionális igazgatójának kell lennie. Az ő képviselőjében, mint te is említetted, az OKÉV megbízottja.

Az osztályozóívre válaszoltam. Az iskolák igényeit követi a jogszabály változtatása: a tételszámot szerették volna beírni.

A díjazással kapcsolatos választ átengedem a pénzek kezelőinek. Természetesen én minden díjmelést támogatok.

A szoftver lassúságára vonatkozóan két nagyon fontos dolgot kell mondanom. Az egyik, hogy maga a szoftver úgy készült – tudjuk, a jelentésben is benne van –, hogy mindig minden az utolsó pillanatban, meg a folyamat közben még módosítások voltak rajta. Magyarul, informatikai szempontból a szoftvert újra kell készíteni, és ez történik is, folyamatban van. Természetesen úgy, hogy az iskolák számára a felület ne változzék, vagy csak olyan kérdésekben, amelyeket ők kértek. Már most ősszel is egy csomó ilyen változás volt, például az osztályozóív, de a törzslapok, egyebek is. -

A gyorsabbá tételre ez az egyik garancia, hogy a működő algoritmus lesz jobb, nem valamiféle gányolt és minden oldalon foltozott, hanem egy újragondolt dolog.

A másik garanciát az jelenti, hogy kétfelé válik a szoftver működése. Az OKÉV regionális igazgatóságai nem ugyanazt a felületet fogják használni, mint az iskolák, és ezzel fog jelentősen tehermentesülni az iskolák dolga. Ugyanis a lassulás nem azért következett be a szoftveresek szerint, mert ezer iskola van rajta, hanem mert rajta voltak az OKÉV regionális igazgatóságai is, akik egyszerre nagyon nagy adatbázisokat kezelnek, és ezzel lefoglalják a szoftvert. Nagy listákat kell csinálni, az összes felügyelőtanár, az összes vizsgahelyszín... Egy ilyen nagy lekérdezés azokat az adatokat arra az időre az iskolák számára nem teszi hozzáférhetővé. Ezzel tehermentesülni fog az iskolák által használt rész.

Hogy miért nem letölthető? A továbbfejlesztés abba az irányba megy, hogy az Adaforhoz hasonló – ilyen iskolai klienses, nem letölthető, ezt ők valahogy máshogy hívják: vékony kliens vagy vastag kliens – legyen. Ennek azonban, hogy az iskolák számára bevezessék, pillanatnyilag az az akadálya, hogy ehhez egy nagyon stabil rendszer kell, olyan, ami előreláthatólag egy vizsgaidőszakon belül biztos nem módosul. Tudniillik, egy szoftvermódosítás ebben a rendszerben mind az 1080 vizsgahelyszínen a szoftver újratelepítését jelentené. Ennyire még sajnos nem stabil a rendszer. Az OKÉV-régiókban ez fog bekövetkezni, tehát nekünk azt kellett vállalnunk – éppen az iskolák érdekében –, hogy ha tízszer módosul a szoftver, mert kiderülnek hibái, akkor nekünk tízszer kell újratelepíteni.

Remélem elég kimerült vagy: kimerítő választ adtam.

A kódolásra nem reagálnék már.

Idegen nyelvű vizsga. Idegen nyelvű vizsgákat csak a két tannyelvű és a nemzetiségi iskolákban érettségiző tanulók tehetnek, illetve az ott tanult tanulók. Hogy ez jó vagy nem jó, az egy másik kérdés. Ez a tény. Való igaz, hogy minden vizsgaidőszakban az idegen nyelven való vizsgázás lehetősége ezeknek – és csak ezeknek – a tanulóknak adott. Ez tény. Nehéz is.

DR. DOBOS KRISZTINA: Hogy van ez Európában? Tudjuk? Máshol is így van?

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Én nem tudok róla, hogy az angol vizsgarendszerben lehetne nem angolul vizsgázni.

FRISS PÉTER: Tudod, hogy az nem jó példa, mert nem ilyen típusú.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: A franciában sem tudok.

DR. DOBOS KRISZTINA: Elnézést, hogy belebeszélék, de németekkel beszéltem, és teljesen meg voltak döbbenve, amikor elmondtam, hogy hány tantárgy, hányféle nyelven...

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Csak hogy segítsék: 107 tárgyból volt középszinten és 79... – nem tudom megjegyezni: hetvenvalahányból emelt szinten.

DR. DOBOS KRISZTINA: Hány nyelv?

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Hogy összesen hány nyelvre kellett lefordítani? A matekot és a történelmet tudom középszinten: nyolc nyelvre. Összesen pedig hat két tannyelvű, idegen nyelv van, nemzetiségi pedig öt.

FRISS PÉTER: De abból egy azonos.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Igen, a német. Ez kétségtelen.

A bukottakkal kapcsolatban, csak hogy mindenki tisztán lásson: az érettségi vizsgarendszer egyik alapeleme az előrehozott vizsga. Alapelv az, hogy ha valaki egy adott vizsgatárgyból fölkészült az érettségi vizsgára, vagyis teljesítette a tantervi követelményeket, akkor tehesen ilyet. Nagyon furcsa lenne, hogyha ez mindenki számára adott lenne, kivéve az érettségizők számára. Ezért fogalmazza meg így a jogszabály azt, hogy mivel a jelentkezéskor nem tudhatja, hogy megbuktatják-e kémiából, mert az három hónappal előbb van, ezért, ha mégis megbuktatják kémiából, a többi tárgyból hadd tegyen ugyanúgy, mint bárki más tehet, vagy ahogy ő egy évvel azelőtt tehetett volna, előrehozott vizsgát. Ennek az a következménye, hogy mivel nem fejezte be a középiskolás tanulmányait, érettségi bizonyítványt nem kaphat, akkor sem, ha őt előrehozott vizsgája van. Ha befejezte, akkor egy új vizsgaidőszakban jelentkezik, és eladminisztrálja az ő meglévő vizsgatárgyait. Ha még kell, akkor tesz vizsgát, ha már nem, akkor csak adminisztráció kérdése az egész: kiállítják számára a bizonyítványt. Tehát addig nem mehet felsőoktatásba, nem mehet szakképzésbe, amíg a papírja nincs meg. Ez az előrehozott vizsga tényéből következik, azt gondolom. Ha az nincs, akkor ez a probléma sincs. Ha van, akkor viszont nem látok más logikus és esélyegyenlő megoldást.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm szépen. Mielőtt Sipos úrnak adnám meg a szót, bocsánatot kérek: nem adom meg a szót azoknak, akik menet közben, miközben itt beszéltek és beszélnek, a megkérdozettek választ adnak, magánbeszélgetést folytatnak. Én arra nem adtam szót. Parancsolj!

SIPOS JÁNOS: A pénzekről. Egészen nyilvánvaló, nem látszik esély arra, hogy a vizsgáztatás költségeinek a minimálbérhez viszonyított arányát növeljük, vagyis hogy több százalékát kapják összességében a minimálbérnek, tehát nagyobb pénzkeretet osszunk szét.

Bár a tárgyalások a minimálbér növelését illetően előrehaladott állapotban vannak, és várható, hogy megtörténik a következő naptári évre, az automatikusan maga után vonja az

érettségi vizsgáztatásáért, a dolgozatok javításáért kifizetett összegek minimálértékének emelkedését is. Hogy a minimálbér milyen magasra emelkedik, az meghatározza, hogy a vizsgáztatásért, dolgozatjavításért mennyit kapnak a vizsgáztatók, illetve a javítók. Azon belül a létező pénzkeret növelésére nem látszik esély. Hogy más szempontok alapján osszuk szét a meglévő pénzeket, ez lehet további egyeztetés alapja, mint ahogy mi is javasoltuk ebben a pontosítási tervezetben, hogy a szóbeli-írásbeli közötti egyenlő arányt igazságosabbá tegyük, és a 2-2 százalék helyett 3 százalék legyen a dolgozatjavítás és 1 százalék a szóbeli. Hogy a középszintű és az emelt szintű közötti megkülönböztetést is tegyük-e meg, tehát hogy a középszintű dolgozatok javításáért kevesebb százalékot kapna a tanár – a minimálbér százalékáról van szó -, mint az emelt szintű dolgozat javításáért, ehhez nagyon pontos számításokat is kell végezni, hiszen egyrészt a középszintű vizsgák száma nem független az emelt szintű vizsgák számától, másrészt a kettő közötti arányt most még nem tudjuk előre. Hogy milyen mértékű változtatást tudunk belevinni a rendszerbe, az az arányok pontos ismerete nélkül nem egyszerű feladat. Én szívesen beszélek erről, hogyha van ilyen igény, hogyha a tanács is úgy látja jónak, hogy ne legyen egyforma a díjazás a középszintű, illetve az emelt szintű írásbeli dolgozatok javításáért. Beszéljünk erről!

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megválaszolatlan kérdés?

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Bocsánat, egyre nem válaszoltam Szenes úrnak. Ha nem jelennek meg a vizsgán. Ez a probléma jövőre már nem azt mondom, hogy nem lehetséges, de az ideai arányoknál sokkal kisebb lesz. Ennek az oka ugyanis ez a bizonyos nyelvvizsgakiváltás volt, ami idén van utoljára. Ezt nem lehetett követni a vizsgajelentkezésekkel. Így fordulhatott elő, hogy egy szóbeli vizsgacsoportba tizenöt ember lett beosztva – mert körülbelül annyit tud egy nap alatt levizsgáztatni, különösen vidéken –, és végül csak kettő jelent meg, mert időközben ők megszerezték a nyelvvizsgájukat, és eszük ágában sem volt elmenni. Gondoljuk el, a következő évben az emelt szintű vizsgákra azok jelentkeznek, akik iskolás tanulók: ha nem mennek el, nincs érettségi vizsgájuk. Nem valószínű, hogy nem megy el, ha egyszer jelentkezett rá. Vagy pedig tanulói jogviszony utáni vizsgázó, akik pedig ezért fizet. Valószínűleg elmegy, mert tízezer forintot nem hagy ott, hiszen kockázata sincs: ha elmegy, legfeljebb rossz eredménye lesz, vagy rosszabb eredménye lesz, de ez nem befolyásolja különösebben az ő pályafutását.

Csak ezt akartam jelezni, ezért nem gondoltunk arra, hogy ezt változtatni kellene. Idén pedig ezt a kérdést mi, az OKÉV, megoldottuk, azzal, hogy a tantárgyi bizottságokat nem a ténylegesen megjelentek alapján díjaztuk, hanem az alapján, amire szerződünk.

DR. SZENES GYÖRGY: Idén megoldódik.

ELNÖK: Minden elhangzott kérdésre kaptak választ a kérdezők?

DR. SZABADOS LAJOS: Még mindig nem tudom, hogy 2006. február-márciusban miért kell érettségi vizsga...

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Megígértük a gyerekeknek.

DR. SZABADOS LAJOS: Előzetesen?

FRISS PÉTER: Ez eddig is így volt, 1997 óta így van benne. Ebben az évben ezt már mindenképpen le kell bonyolítani.

LISKÓ ILONA: Jánostól szeretném megkérdezni, mi indokolná, hogy az emelt szintű dolgozatért többet kapjanak a tanárok, mint a középszintűért. Mind a kettő a középiskolai

tananyagon alapul, nem? Nem a középiskolában lehet megtanulni a tananyagot az emelt szintű érettségire? Nem tudom, mi indokolná a különbséget.

SIPOS JÁNOS: Egy technikai dolgot tudok mondani. A dolgozatjavítás a középszintű dolgozatoknál lehetséges úgy, hogy a tanár hazaviszi az iskolából, és akkor javítja otthon, amikor ideje van rá és akarja. Az emelt szintű dolgozatoknál az OKÉV- érhető okoknál fogva – nem engedélyezi ezt: csak a helyszínen lehet javítani, plusz még utazni is kell ezért, gyakran 10-12-50 kilométereket, hogy a tanár ott javítsa ki a vizsgaközpontban, a vizsgaközpont által kijelölt helyen. Időben lényegesen nagyobb elfoglaltságot jelent. Egyébként szívesen veszem, hogyha a kérdést feltevő, a javaslatot adó Szenes úr is mond további érveket mellette.

ELNÖK: Akkor Szenes úré a szó.

DR. SZENES GYÖRGY: Ha szabad – mert még van a válaszokkal kapcsolatosan is hozzászólásom.

Először a díjazással kapcsolatosan ez az egyik, amit államtitkár úr mondott. Van egy másik szempont is. Az emelt szintű írásbeli érettségi vizsgák hosszabb időtartam alatt íródnak, ezért lényegesen nagyobb mennyiségű a kijavítandó dolgozat, hosszabb esszéket írnak például történelemből. Ennek a javítása lényegesen nagyobb időt vesz igénybe, mint egy középszintű dolgozat megírása. Ez az egyik indokom, hogy a munka önmagában lényegesen nagyobb.

A másik – nem népszerű pedagóguskörökben, amit én mondom -, hogy a középszintű érettségi elvileg munkaköri kötelessége a tanárnak. Zárójelben – ne hallgassátok meg –, ad abszurdum azt is el tudom képzelni, hogy díjazás nélkül történjék meg mindez. Mert ebben az időszakban a tanár ezt csinálja: nem tart órákat, vizsgáztat. Felejtsetek el, amit mondok, de végeredményben, ad abszurdum, ez is bekövetkezhetne. Addig az emelt szintű érettségi vizsgán való részvétel és a vizsgaközpont megbízottjaként ebben dolgozni nem munkaköri kötelessége a tanárnak. Ez a másik indok tehát, hogy e miatt több munkáért ugyanazt a pénzt kapja.

El lehetne képzelni az 1 és a 2 százalékot például írásbeli és szóbeli esetében középszinten, 1 és 3 százalékot pedig emelt szinten. Ebben az esetben úgy gondolom, a költségvetés még spórolna is az egész érettségi vizsgán, mert középszinten lényegesen magasabbak...

SIPOS JÁNOS: Pontosítanék: nem spórolna a költségvetés, hanem bizonyos feladatokra több jutna. Azt a pénzt szét kell osztani.

FRISS PÉTER: Ezzel speciel spórolna a másik változathoz képest.

SIPOS JÁNOS: Hogy 3 százalékról 2-re menne vissza a középszintű?

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Így van.

DR. SZENES GYÖRGY: Ez javaslat. Azt hiszem, indokok voltak. Ha a válaszokra szabadna még reagálnom...

ELNÖK: Egy pillanat! Ki nem kapott választ? *(Nincs jelzés.)* Akkor most kérdezem meg, hogy ki akar viszontreagálni a válaszokra. Gyuri!

DR. SZENES GYÖRGY: Az egyeztetés kérdésében, amit Pongrácz úr elmondott, nem tartom kellő indoknak, mert azt gondolom, az OKÉV-nek az a feladata, hogy érettségi vizsgaelnököket találjon, delegáljon, küldjön az iskolákba. Az iskola 6-8-10 embert mozgósít egy beosztás idejében, amikor egy érettségi vizsgát megszervez. Elég nehezen tudom elképzelni, hogy azért, mert egy érettségi vizsgaelnököt az OKÉV nem talál, az iskola az egész

év végi rendjét módosítsa... (*Pongrácz László: Több tíz esetben fordult elő.*) Elég nehézkes a dolog. Egyetértési jogot az OKÉV-hez delegálni... Az egyeztetést még valamilyen módon el tudom képzelni, de egyetértési jogot delegálni az OKÉV-hez egy iskolai belső ügyben, azt meglehetősen aggályosnak tartanám.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Állami vizsga.

DR. SZENES GYÖRGY: Ez iskolai belső vizsga. A középszintű. Különbözik pedig az egész az OKÉV-nek kell szervezni. Én ezt nem látom indokoltnak semmiképpen. Ez az iskolai autonómia megsértését jelenti az én szememben. Ezt nem tartom korrekt megoldásnak. Mondom: egy embert kell delegálnia az OKÉV-nak ebbe az ügybe, az iskolának pedig 6-8 embert. Valószínűleg jól megfontolt okok miatt csinálja az iskola így a vizsgabeosztását. Ha rosszul csinálja, szólani kell a fenntartójának, aki az igazgatóval szemben valamit fog tenni. De nem hinném, hogy ilyen módon kellene, egyetértési jogként, jogszabályban rögzíteni. Ezt én az iskolából így látom.

Egy dolgot szerettem volna még megkérdezni, amit elfelejtettem. Legyetek kedvesek, lapozzatok már a 15. oldalon a 23. § (1) bekezdéséhez. A 15. oldal lap tetején van, a díjazásról szól. Ki az a vizsgabiztos?

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Az OKÉV-nek bizonyos esetekben joga van vizsgabiztost kirendelni.

SIPOS JÁNOS: Meg is történt.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Nem egyszer, sajnos.

DR. SZENES GYÖRGY: Tehát az OKÉV delegáltja. Köszönöm szépen. Ilyennel még nem találkoztam eddig.

ELNÖK: Vágó Irén!

DR. VÁGÓ IRÉN: Ez most az a ritka eset, amikor Szenes Györggyel értek egyet. (*ELNÖK: A jegyzőkönyv rögzíti. – Derültség.*) Én azt gondolom, a középszintű érettségi írásbeliket javító és vizsgáztató tanárok nemcsak akkor ezt végzik a munkaidejükben, hanem mivel tanítanak a negyedikeseknél, ahol hamarabb véget ér az év, azt gondolom, hogy bőven megvan ennek a dolognak a munkaóra-fedezete. Bármilyen eretnek dolog is ez, valóban nekik munkaköri kötelességük. Viszont azt gondolom, jogosan jelezte az OKÉV, hogy nem találnak embereket, akik elvállalják a munkát, tehát ezt a dolgot mindenképpen vonzóvá kell tenni anyagilag, hogyha az emelt szintű érettségi szakemberhátterét biztosítani akarjuk.

Elnézést kérek, hogy visszatérek a kódolásra. Azt látom, hogy egy hihetetlenül bonyolult, hihetetlenül sok adminisztrációval terhelt, hihetetlenül sok pluszpénzbe kerülő rendszert bevezettünk, aztán egy nagyon fontos ponton valamiféle életszerűségnek, vagy csoportnyomásnak, vagy legrosszabb készletéseknek engedve, még azt a kis objektivitást is kivesszük ebből a rendszerből, amit beleraktunk. Én azt gondolom, arra hiába fogunk várni ezek után, hogy formálódjék egy kultúra, hogyha visszavonunk egy olyan törvényt, ami kikényszerítette volna ennek a kultúrának a formálódását. Hogyha itt leírjuk, hogy a diákok megmondják a tanároknak a saját kódjukat, akkor azt gondolom, hogy ehhez mindig kell egy tanár, mindig kell egy olyan iskolai légkör, és nagyon helytelennek tartom, hogyha mi engedünk ennek a zsarolásnak, ennek a rossz gyakorlatnak. Ezek a középfokú érettségi eredmények is felvételi pontszámokká alakulnak, tehát, ha úgy tetszik, alulról a felvételit is fúrjuk ezzel. Én azt gondolom, hogy ezt nagyon meg kellene gondolni a minisztériumnak. Valami jó elkezdődött, azt visszavonjuk – ez nem lesz megtermékenyítő hatással a dologra.

ELNÖK: Köszönöm. Dobos Krisztina!

DR. DOBOS KRISZTINA: Én pedig szeretném rögzíteni, hogy nem értek egyet Szenes Györggyel. (*Derültség.*) Hadd védjem meg az OKÉV-et abban a tekintetben, hogy legyen egyeztetési kötelezettsége. Ez egy állami vizsga, Gyuri, tehát az iskolai autonómiának is vannak korlátai. Elnököt biztosítani kell, és hogyha nem tud biztosítani, akkor majd módosítani fogja egy vagy két nappal az iskola az érettségét. Nem történik olyan nagy tragédia. Szerintem az a fontos, hogy végre már tényleg ne lasszóval kelljen fogni az elnököket, hanem kijelölve legyenek, kellően felkészítve.

A másik dolog pedig: nem akartam a pénzügyekbe belemenni, meg most sem szeretnék, de azért azt gondolom, hogy ne játsszuk azt, hogy a pedagógusok úgymint jól meg vannak fizetve, és akkor az érettségét csinálják meg ingyen és bérmentve. Igaz, hogy befejeződött a tanítás, de egy normális iskolában – persze, lehet, hogy abnormális iskola a miénk – az érettségiző diákok bejárnak, nem rendszeresen, de konzultálnak, a tanár pedig foglalkozik, különösen a gyengékkel. Tehát nincs szó arról, hogy május valamikor lezárul, az érettségizők elmennek, és egy hónap múlva megjelennek, és érettségizni fognak. Én azt gondolom, hogy ez más iskolában is így működik.

Én tehát fontosnak tartom, amit Irén mondott, hogy vonzó legyen érettségiztetni, és tényleg jól felkészült tanár érettségiztessen, és lehessen azt mondani, hogy bizonyos tanárnak nincs érettségiztető kompetenciája, és nem engedjük érettségiztetni. Ez lenne a cél, hogy az érettségi egységes, magas minőségű legyen, akár középszinten, akár emelt szinten. Én ezt fontosnak tartom – és hogy mennyi pénz, az egy másik kérdés –, hogy fizessük meg a többletet. Nem tartanám jónak. Azt mondtad ugyan, Gyuri, hogy felejtjük el, de szerintem a jegyzőkönyvből is töröljük. (*Dr. Szenes György: Még valakinek eszébe jut!*)

ELNÖK: Szabados úr!

DR. SZABADOS LAJOS: Három apró megjegyzésem van.

Mondtam egy számot, hogy hét, aztán hozzátettük, hogy évi kettő vagy három, aztán te hozzátetted, hogy száz meg hetven, meg utána, hogy nyolc. Gondoljuk már ezt végig! Én megmondom őszintén, ezt megalomániának tartom. Nem voltam tevékeny részese ennek, csak külső szemlélője. Csak azt kérem, hogy gondolkozzunk el ezen, nem akkora rendszerről van-e szó, amire mondhatjuk azt is, hogy sokat akar a szarka... - nem folytatom tovább.

A másik megjegyzésem főosztályvezető úrnak szól. (*Olvassa:*) „A vizsganap kezdetekor az igazgató a felügyelőtanár jelenlétében mindegyik vizsgateremben megállapítja a jelenlévők személyazonosságát. A vizsgateremben és a folyosón gondoskodni kell az állandó felügyeletről, a felügyelőtanárok az igazgató által előre megállapított sorrendben, óránként váltják egymást. A felügyelőtanár feladata annak megakadályozása, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használjon, társaitól vagy más személytől segítséget vegyen igénybe.” Én erre értettem azt, hogy egy kicsit bizalmatlannak érzem. Mondtam, hogy elfogadom, tehát nem utasítom el, de hogy a 10. oldalon a 8. § (6) bekezdésében ne szerepeljen az, hogy én, az érettségi vizsgázó, azt várom el a rendeletről, hogy ne zavarják az én érettségiző munkámat, ne legyen benne, ezt én nem fogadom el. Egy hangsúlyváltást okvetlenül bele kellene tenni, hogy ne csak a bizalmatlanság jelenjen meg, hogy nehogy olyan eszközt használjon stb.

A harmadik megjegyzésem a 17. §-hoz kapcsolódik: 10 százalékot kell teljesítenie. Ez nekem nagyon szöveget ütött a fejembe. Ez a száznak a tizede, és hogyha az ötös érdemjegyű skálát nézzük, ez 0,5-ös érdemjegyet jelent. Köszönöm szépen.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Ez utóbbira reagálnék.

ELNÖK: Parancsolj!

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: Arról van szó, minden vizsgarészből el kell érni a 10 százalékot ahhoz, hogy egyáltalán megbukhasson. Ha a 10 százalékot teljesíti, attól még egyáltalán nem biztos, hogy nem bukott meg. Emelt és középszinten is 20 százalék.

DR. SZABADOS LAJOS: Értem. Fenntartom a véleményemet.

PONGRÁCZ LÁSZLÓ: A tíz más jelent. Éppen hogy korlátoz, tovább szigorít. Hiába ér el valaki 20 százalékot, ha az írásbelin kevesebb mint tízet ér el, összességében a 20 százalékot is elérheti, nem fog vizsgaeredményt kapni. Ez a 20 százalékhoz képest nem könnyítés, hanem szigorítás.

ELNÖK: Sipos úr!

SIPOS JÁNOS: Ez olyannyira szigorítás, hogy megtörtént – valószínűleg több esetben is, de egy konkrétumról tudok is –, hogy valakinek azért lett elégtelen az érettségije, nem kapott érettségi bizonyítványt, mert bár idegen nyelvi emelt szintű érettségi vizsgán messze túlteljesítette összességében a 20 százalékot – 40 százalék körül teljesített –, de volt egy vizsgarész, amiben csak 8 százalékot ért el. Ezért az egész nyelvi érettségije egyes lett, nem is tudott továbbtanulni. Nagyon szigorú szabály.

LISKÓ ILONA: Ez aztán igazán nagy dolog, hogy ezt elértük! Fantasztikus! Fantasztikus ez a rendszer!

DR. SZABADOS LAJOS: Olyan a rendszer, hogy ilyen van bekódolva!

LISKÓ ILONA: Hihetetlen, János, hogy erre büszkék vagyunk!

SIPOS JÁNOS: Én nem büszkeségből mondtam. Tényként, hogy elmagyarázzam, mit jelent a jelenlegi szabályozás.

A másik dolog: az objektivitással kapcsolatosan szeretnék reagálni, a felvételi és az érettségi kapcsolatára. Magyarországon hosszú éveken keresztül nem volt probléma a közvélemény előtt, hogy a középiskolai osztályzatok duplázásával került be a gyerekek nagyobbik része a felsőoktatásba, azon középiskolai osztályzatok duplázásával, amelyek nem nevezhetők objektív mércének a teljesítmények megítélésében. 2005-től óriási változás történt, hiszen az iskolában zajló kétszintű érettségi minden tantárgyból írásbeli van, központi feladatsor alapján – nagyon sok tantárgyból csak helyi követelmények alapján szóbeli volt eddig –, központi értékelési útmutatóval, ami alapján értékelni kell a tanároknak. És mellette van még egy szóbeli vizsga is, amire szintén vannak központilag kiadott szempontok, hogy hogyan kell vizsgáztatni. Ez oly mértékű előrelépés, hogy ehhez képest a kódolástól való visszalépés a gyakorlatban nem jelent változást az előbb részletezett körülmények között. A gyakorlatban a kódolás nem tudta növelni az objektivitást, teljesen formális szerepe volt a jelenlegi szabályozásban, ezért a gyakorlatban semmiképpen sem visszalépés az eredeti jogszabályhoz képest, hogyha ezt a kódolást most kivesszük a rendszerből a középszintű dolgozatoknál.

Az objektivitás irányába mutat egyébként minden tényező, és egészen biztos, hogy a tanári kultúra is ebbe az irányba fog javulni. Az eredmények, amikről majd ezután lesz tájékoztatás... Sajnálom, hogy az OKNT-nak nem volt lehetősége időben tárgyalni az érettségi tapasztalatait, mielőtt a jogszabály-módosítási tervezetet tárgyalta volna, de attól még megtörtént a tapasztalatok értelmezése, elemzése és a jogszabályba beépítése.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Friss Péter – és aztán lezárom.

FRISS PÉTER: Csak hogy ez a 8 százalék ne ragadjon meg olyan kegyetlen számként. Itt egy nyelvvizsga értékű vizsgáról van szó. Gyakorlatilag ebben a helyzetben azt jelentené, hogy valaki hallásmegértésben nullát teljesít, ámde középfokú nyelvvizsgája van. Pontosan egy nyelvvizsga-egyenértékű vizsgáról szól a példa, amit államtitkár úr mondott, emelt szintről. El kell döntenie: ha az érettségien akarunk ingyenes nyelvvizsga lehetőséget biztosítani, akkor azon szabályoknak is meg kell felelni.

Ez azért volt érdekes, nem a konkrét példa szempontjából, hanem hogy egy valóban nagyon bonyolult rendszerről van szó. Sokféle feladatot kíván, sokféle funkciót kíván hordozni ez a rendszer. Hogy ez helyes vagy sem, azon nyilván mindig el lehet gondolkodni. Hordozni kíván olyan funkciókat, hogy az iskolák autonómiatörekvései jegyében kialakított sokféle pedagógiai és helyi tantárgyi program érvényesíthető legyen az iskolarendszer utolsó fázisában is, hogy munkaerő-piaci megfelelései legyenek, hogy ingyenes nyelvvizsgát próbáljon... És így tovább, nem szeretném elsorolni. Nyilván az egész struktúrára, a működés logikájára ezeknek következményei vannak. Ezeket az alapelveket nyilván félre lehet tolni, és akkor másfajta struktúrákat kell erre felépíteni.

A bizalommal-bizalmatlansággal kapcsolatban azt gondolom, hogy az a paragrafus, ha megnézzük majd a jogszabály múltját, szerintem legalább 30-40 éve változatlanul szólhat arról, hogy milyen körülményeket kell biztosítani. Például a felügyelőtanárnak legalább annyira dolga megakadályozni, hogy kívülről megzavarják a vizsgát – azért van a folyosón –, mint hogy adott esetben illegális módon segítsék egymást.

Összességében azt gondolom, azért ez egy sokkal összetettebb rendszer annál, mint hogy egyes elemei alapján lenne érdemes megítélni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most az következnek, hogy van-e még hozzászólás ezen vitatott kérdéseken kívül. Mert eddig azt játszottuk, hogy kérdés-felelet, felelet-viszontválasz. Van-e más hozzászólás? *(Nincs ilyen jelzés.)* Ha nincs, akkor ezt a napirendi pontot lezárjuk. Az előterjesztők szíves figyelmébe ajánljuk az elhangzottakat. Köszönjük a válaszokat.

Tartunk tíz perc szünetet, és meghívjuk Jakab urat a következő napirendre.

(Szünet. 10.57 – 11.11)

ELNÖK: Szeretettel köszöntöm a szakképzési szakma jelen lévő irányítóit. Szeretném elmondani: távollétükben, napirend előtt azt a javaslatot tettem, korrigáljuk annyiban a mi szervezeti és működési szabályzatunkkal némi ellentmondásban lévő jelenlegi helyzetet – miszerint előbb tárgyalunk egy olyan javaslatot, amelynek az első fokon való tárgyalása a kerettantervi bizottság kompetenciája –, hogy az időtakarékosság okán, hogy ne szenvedjen az OKNT előtti eszmecsere halasztást, most vitassuk meg az önök által most beterjesztett javaslatot. Tehát nem általában a szakképzés helyzetét, mert az messze túlmutat azon a javaslaton, amiről most szó van. Ezt azért mondom, mert már az előzetes beszélgetésekben is természetesen és logikusan egy csomó dolog ide betüremkedett. De akkor parttalanná válna ez a beszélgetés.

Az a javaslat hangzott el tehát, hogy beszéljük meg ezt. Mi határozatot ebben az ügyben csak a kerettantervi bizottság álláspontjának ismeretében fogunk – amely bizottság viszont csak ezt az ülést követően fog összeülni.

NAGY JÓZSEF: Nem ültünk eddig, mára van beiktatva – ettől függetlenül – az ülésünk.

ELNÖK: Hogy értsék a szakképzési kollégák...

NAGY JÓZSEF: Nem tudunk bizottsági álláspontot képviselni.

ELNÖK: Amikor a 20-ai ülésben megegyezett az OKNT, akkor még nem volt világos, vagy világos volt, de elkerülhetetlen – ezt azért mondom ilyen bizonytalanul, mert én akkor beteg voltam, nem voltam jelen –, hogy a mai napon OKI-konferencia van, tehát nagyon le van terhelve a társaság egy része. Hogy ne szenvedjen halasztást, mi beszéljük ezt meg, ki-ki mondja el az álláspontját, részben a KTB-ből írásban itt van már Trencsényi úr álláspontja, amit szétküldtünk, a TKB összeül, állást foglal, és utána, legkésőbb két héten belül, megkapják a pontos választ.

Ennyi az előzetes megállapodásunk. Akkor most tisztelettel felkérlek téged, mint Jakab úr képviselőjében a napirend előadóját, szíveskedj megszólalni.

FEDOR MIHÁLY: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Tanács! Köszönöm szépen, hogy lehetőséget teremtenek arra, hogy ezt a javaslatot ismertessük. Hadd mutassam be a kollégáimat: dr. Tóthné Schléger Mária osztályvezető asszony, Nagy László, a Nemzeti Szakképzési Intézet főigazgatója, dr. Bartus Zsolt, a Nemzeti Szakképzési Intézet főigazgató-helyettese és Farkas Péter, a Nemzeti Szakképzési Intézet vezető szaktanácsadója.

Köszönöm szépen, hogy elnök úr jelezte, hogy nem a teljes szakképzés problematikájáról, hanem ennek egy szeletéről kívánunk beszélni. Azért mégis annyit hadd jelezzek, hogy az elmúlt tizenöt évben – konkrétan 1991-től 2002-ig – óriási programok indultak a szakközépiskolák megújítására, nemzetközi segítséggel: 1991-től 1995-ig egy nagy világbanki program volt, majd egy nagy PHARE-program és 1998-tól 2002-ig egy újabb világbanki program. Azt hiszem, talán ennek az eredményeképpen is, azokban a szakközépiskolákban, amelyek ezekben a világbanki és PHARE-programokban részt vettek, gyökeres átalakulás történt, és sikerült olyan eredményeket hozni – a PISA-jelentés is bizonyítja –, amelyek a befektetett emberi és anyagi erőforrásokat talán hozták.

Hadd mondjam, mindannyian tudjuk, hogy a szakiskolákban milyen változások történtek az elmúlt tizenöt évben – nem túlzok, ha azt mondom, néha tragikus a helyzet. Talán szerencsésen, 2003-ban elindult egy szakiskolai fejlesztési program. Én külön köszönöm Friss főosztályvezető úrnak, hiszen amikor elindult ez a program, az ő szellemi tevékenysége alapján került bevezetésre.

Nem szeretnék az elmúlt két év eredményeiről vagy kudarcairól beszélni, mégis szeretném megjegyezni, hogy nagy változások történtek. Az európai gyakorlatnak megfelelően elkészült a monitoringja ezeknek a programoknak, nagyon sok pozitív változással. Talán egyetlen dolgot emelnék ki: hogy nemcsak hazai, hanem a nemzetközi életben is: ebben az évben először fordult elő az, hogy 308 szakiskolai tanuló a Leonardo-program keretében és 58 szakiskolai tanár három héttől kilenc hónapig külföldi szakmai tanulmányúton vett részt. Ilyen az elmúlt tizenöt évben nem volt. Nagyon jól szerepeltek a gimnáziumi tanulók, a szakközépiskolai tanulók, de a szakiskolákban ilyen nem fordult elő. Döntően azokból az iskolákból kerültek ki, amelyek ebben a projektben részt vettek.

A mostani: javaslat a szakiskolai kerettantervek elkészítéséhez és értékeléséhez szükséges lépésekre. A Köznevelési Tanács segítségét szeretnénk kérni. Ezt a változatot, illetve a korábbiakat, amelyeket önök elé tártunk, már tárgyalta az Országos Szakképzési Tanács, az Oktatási Minisztérium államtitkári, miniszteri értekezlete, három héttel ezelőtt a Köznevelési Tanács. Az Országos Szakképzési Tanács egyhangúlag, a Köznevelési Tanács egy ellenszavazattal fogadta el ezt a javaslatunkat.

A mostani előterjesztésünkben javaslatot fogalmaztunk meg a szakiskolai kerettantervek készítéséhez szükséges szakmai feltételek tisztázására illetve biztosítására. Itt a kerettantervek jóváhagyásában az Országos Köznevelési Tanács, illetve az OKNT kerettantervi bizottsága kulcsszerepet játszik. A mi megoldási javaslatunk az, hogy az OKNT-től kérünk egy állásfoglalást abban, hogy a kormányhatározathoz is illeszkedő szakiskolai kerettantervre vonatkozóan érvényesüljön a felsorolt hét szempont. Az előterjesztés javasolja azt a hét szempontot, amit mi kérünk. Hangsúlyozni szeretnénk, hogy ezzel nem a ma hatályos bírálati szempontrendszer kérdőjelezzük meg: mi úgy gondoljuk, hogy a mai bírálati szempontrendszer

rugalmas, korszerű, de úgy gondoljuk, hogy a szakiskolai kerettanterveknél talán ezek a szempontok talán segítenek a megítélésben.

Fölmerülhet, hogy az elmúlt két évben is szakiskolai kerettanterveket alkalmaztunk, amelyek a www.szakma.hu internetes lapon hozzáférhetőek. Olyan szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a gyakorlatból való visszaigazolás alapján tudjuk korrigálni ezeket. Az OKNT kerettantervi bizottsága előtt már valóban voltak az átdolgozott kerettantervek, és jogosan kérdezik a kollégák, miért vontuk vissza. Azért, mert megjelent egy kormányhatározat, amely számunkra feladatot írt elő, és annak megfelelően szeretnénk korrigálni.

A szempontok érvényesítésében szeretnénk kérni az Országos Köznevelési Tanács és az OKNT kerettantervi bizottsága segítségét, hogy egyértelmű információkat adhassunk a fejlesztőknek, a tantervkészítő szakembereknek, a NAT 2003. felmenő rendszerben történő hatályba lépéséig. 2012-13-ban érné el a szakiskolákat, mi erre az átmeneti időszakra szeretnénk. Nyilván azokat a tapasztalatokat, amelyek a gyakorlatból jönnek, érvényesíteni tudjuk. Mi azért is tartanánk döntően ezt a hét általunk javasolt szempontnak a megvitatását, kiegészítését, módosítását, mert ezek a bírálati szempontok nemcsak az értékelésnek, hanem az általunk végzett fejlesztő munkának is alapvető eszközei és feltételei lennének.

Szeretnénk azt kérni – ami az előterjesztésben még nem szerepel –, hogy az Országos Köznevelési Tanács kerettantervi bírálatához a felkért szakértők között legyen legalább két szakiskolai tapasztalattal rendelkező bíráló is.

Szeretném jelezni, hogy nagyon nagy segítséget adna számunka, ha ezeket a szempontsorokat bővítve, kiegészítve, változtatva, ajánlásként a fejlesztőknek is megfogalmazhatnánk, hisz a kormányhatározatnak megfelelően szeptember 30-án újabb 90 szakiskolának pályázatot írtunk ki. November 28-a a beadási határidő, és 2006. január 1-jétől 2011. június 30-áig a kormányhatározatnak megfelelően a szakiskolák egy újabb körére terjed ki, akiket bevonunk a munkába.

Szerencsések vagyunk, mert az előző programtól eltérően, amikor a 9-10. osztály és a szakképzési évfolyam fejlesztése párhuzamosan történt, ebben az esetben egymásra épülés lesz, tehát 2006-2007-ig a 9-10., a hároméves szakképesítéseknél 2011. június 30-áig érjük el.

Én tehát ehhez a szempontrendszerhez kérném a segítséget, de ha elnök úr megengedi, nagy főigazgató urat szeretném megkérni, hogy néhány kiegészítést fűzzön ahhoz, amit elmondtam.

ELNÖK: Örömmel.

FEDOR MIHÁLY: Köszönöm szépen.

NAGY LÁSZLÓ: Tisztelt Köznevelési Tanács! Köszönöm, hogy lehetőséget biztosítanak számomra, hogy elmondjak néhány gondolatot.

2003. júniusában indult el a szakiskolai fejlesztési program első fázisa, 90 iskola volt érintett, így igen sok tapasztalat gyűlt fel az elmúlt két-két és fél évben. Többek között ez is indokolta szerintem, hogy lehetőséget kapott az NSZI, hogy a második fázist egy pályázat útján elindítsa.

Én azt gondolom, ma Magyarországon az adott életkorú gyerekek 20-23 százaléka szakiskolában tanul – illetve ezt nem gondolom, tudom. Azt gondolom, ezek azok a gyerekek, akik leginkább hendikepesek. Ha elfogadjuk – és azt gondolom, abban mindenki egyetért –, hogy a közoktatásnak egy nagyon fontos szerepe az, hogy a születéskor a gyerekek számára meglévő esélyegyenlőtlenségeket csökkentse, akkor ennek a legfontosabb terepe talán a szakiskola. Hiszen ebben az iskolatípusban vannak azok a fiatal emberek, akik leginkább rászorulnak a segítségre. Amit a szakiskolai program első fázisában tapasztalatként mi megszereztünk, az nagyon röviden az, hogy ki kell használni minden olyan lehetőséget a szakiskolában, amely arra irányul, hogy a NAT által is meghatározott fejlesztéseket ezeknél a gyerekeknél érvényesíteni tudjuk.

Azt találtuk, hogy amiben a szakiskola más, mint az általános iskola – annak elsősorban a felső tagozata –, ezt a másságát kell abban az irányban alkalmazni, hogy azokat a hátrányokat, különbségeket leküzdjük, amelyeket a PISA is mutat. Egy 15 éves, gimnáziumba járó gyerek olvasási, számolási stb. készségei jóval kedvezőbbek, mint egy ugyanolyan életkorú, egyébként a 8. osztályt „eredményesen” befejező, de a sorsa által a szakiskolába került gyerekek.

A lényeg tehát, hogy ahogy az 1057-es kormányhatározatban is van, akár a pályaorientáció, akár a szakmai ismeretek, azon belül a gyakorlat, akár az idegen nyelv, akár az informatika területén a szakiskolákban meglévő infrastrukturális és humán erőforrás-lehetőségeket sokkal erőteljesebben használjuk ki ezeknek a fejlesztéseknek az érdekében. Minden törekvésünk ez. Én azt szeretném kérni a Köznevelési Tanács tagjaitól, hogy segítsék ezt a munkát, támogassák ezt a tevékenységet.

Teljesen úgy van, ahogy főosztályvezető úr is leírta: az lenne az ideális állapot, hogyha Magyarországon nem a – mondjuk ki – vesztesek iskolatípusa lenne a szakiskola, ha nem úgy történne a szakiskolába a beiskolázás, hogy aki sem gimnáziumban, sem szakközépiskolában nem tudja a tanulmányait folytatni, az szakiskolába kerül. Az lenne az ideális állapot, ha a nyolcadik osztályt elvégzett gyerekek nagy többsége, 95 százaléka, mindazokkal a kompetenciákkal rendelkezne, amelyek például alkalmassá teszik őket arra, hogy a későbbiekben, a 11. évfolyamon, megkezdhessék a szakmatanulást. Sajnos, ma nincs így.

Reménykedni lehet abban – és magam is azok közé tartozom, akik ebben reménykednek –, hogy a 2003-as NAT szellemisége és az abból következő általános iskolai gyakorlat elhozza azt az ideális állapotot, hogy az általános iskolában végzett tanulóknak a nagy többsége ebben a tekintetben ezt a minimum kompetenciaszintet el fogja érni. Ettől a pillanattól kezdve nem lesz szükség arra, hogy a szakiskolát egy ilyen típusú, abszolút hídszerepet betöltő iskolatípusnak tartsuk meg, és valamilyen módon az ott folyó munkát meg kelljen különböztetni más középiskolákban folyó munkától. De ameddig ez az eredmény az általános iskola felől nem garantált, a gyerekeknek lehetőséget kell adni arra, hogy a tanuláshoz való jogukat kihasználják, és ne forduljanak e totális módon az iskolától mint olyantól, és ne vetemedjenek egészen odáig, hogy a tankötelezettségüknek sem tesznek eleget. Az a fajta elképzelés, ami a szakiskolai fejlesztési program I-ben elkezdett kibontakozni, és egy új lehetőséget kap a II-ben, hiszen az OSZT éppen ma fogadta el a 2006-os forrást, ez azt az utat mutatja meg, amely lehetővé teszi – még egyszer mondom – ennek a 20-23 százaléknyi gyerekeknek, hogy valóban ne egy ilyen zsákutcás jellegű iskolatípusként élje meg a szakiskolát, hanem legyen lehetősége egyrészt szakmához jutni, egy hídszereppel eljutni a munka világába, másfelől pedig megszerezni mindazt a kompetenciát, amely egyébként a későbbiekben akár az érettségéhez is elvezetheti őket, így a saját szakterületükön egy magasabban kvalifikált szakképesítés feltételeihez is, jelen állapotban.

Összefoglalva: nagyon bízom abban, hogy sikerül önöket meggyőzni, ez nem egy NAT-ellenesség, pláne nem egy közismeret-tárgy-ellenesség, amit képviselünk, hanem egyszerűen megpróbáljuk kiteljesíteni azt a folyamatot, amely az általános iskolában elkezdődött, és amely minden tekintetben nem volt sikeres annak a 20-23 százaléknak, aki a szakiskolába érkezett.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. az előterjesztők részéről van-e még mondanivaló? *(Nincs.)* Akkor most talán mindenekelőtt az kellene – miután tudtommal foglalkoztatok, mármint a TKB, legalábbis e-mailes véleménycserében, ezzel az előterjesztéssel –, hogy elmondaná a bizottság részéről valaki, hogy körülbelül milyen vélemények alakultak ott ki, mit tudtok a mostani vita rendelkezésére bocsátani. Aztán folytatjuk.

Márta?

DR. POLINSZKY MÁRTA: Én nem vagyok a bizottság tagja, csak a bizottság működését a mi részlegünk biztosítja, és ezért ennek a levelezésnek a tartalmát ismerem. Jelen pillanatban két bizottsági tag reagált erre az előterjesztésre írásban. Trencsényi László az egyik,

akinek a véleményét írásban is megismerhették. A másik Juhászné Vígh Éva, akit a Foglalkoztatáspolitikai Minisztérium delegált. Mivel őt nem tudtam elérni, a véleményét a hozzájárulása nélkül nem hoztam nyilvánosságra. Mindkettejük egybehangzó véleménye, hogy nem szükséges az OKNT által elfogadott kerettantervi értékelő rendszert a szakiskolai kerettanterv miatt megváltoztatni az OKNT-nek, tehát nem szükséges új szempontrendszert kialakítani speciálisan a szakiskolai kerettantervre, mert a két vélemény szerint – és ehhez hozzáteszem én magam mint OKNT-tag a véleményemet – semmi nem indokolja, hogy ezen változtatás történjék. Meg kell mondanom, hogy ha kérdést tehettem volna föl, azt a kérdést tettem volna föl a megkapott előterjesztéssel kapcsolatban, hogy az előterjesztés maga sem indokolja számomra annak létjogosultságát, hogy miért kellene a szempontrendszert megváltoztatni.

Annyit elmondanék azért az OKNT tagjainak, hogy a szakiskolai kerettanterv – amit a szakiskolai programban kifejlesztettek kerettantervet, és amit ki is próbálnak iskolákban – már járt a bizottság előtt. Az eljárásrendnek megfelelően kiadtuk a kerettanterveket szakértőknek, és a szakértői véleményeket referensként akkor – mert akkor éppen nem volt a bizottságnak a Foglalkoztatáspolitikai Minisztérium részéről tagja – Barlai Róbertné összegezte. Akkor a bizottság egyhangúlag azt a határozatot hozta, hogy a megadott szempontok szerint ezt a kerettantervet át kell dolgozni, de ilyen értelemben átdolgozás után elfogadásra alkalmasnak tartotta. Azóta is várjuk, hogy megérkezzen a javaslatunk alapján átdolgozott szakiskolai kerettanterv. Nem tudjuk, hogy ez a dolog hogy áll. A szakértők között volt olyan is, akinek a saját iskolájában bevezették ezt a szakiskolai kerettantervet, ezt a projektmódszeres szakiskolai tantervet, tehát olyan szakértőket kértünk fel, akik abszolút tisztában vannak ennek a szakiskolai programnak a prioritásaival. Igazság szerint én magam – és ezt mint Polinszky Márta OKNT-tag mondom, nem mint bizottsági véleményt, mert a többi bizottsági tagtól semmit nem kaptunk, és ma délután lesz a bizottsági ülés – azt az álláspontot fogom képviselni, hogy nincs szükség a szempontrendszer megváltoztatására, mert a szempontrendszer nagyon rugalmas, és abszolút alkalmas a szakiskola kerettantervek értékelésére. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Nagy József, a TKB elnöke.

NAGY JÓZSEF: A saját véleményemet tudom mondani. Az én véleményem is az, hogy a szempontrendszer módosítására nincs szükség. Van viszont egy sor dolog ebben a hét pontban, ami esetleg olyan kérdéseket vet föl... Bocsánat, másként közelítek!

Van tehát egy vizsgálati szempontsor, ami szerint a fennálló törvényekkel, szabályokkal, rendeletekkel nincs ellentétben az adott, benyújtott kerettanterv. A többi a tartalmi vizsgálat, amihez megfelelő szakemberek, szakértők rendelkezésre állnak. Éppen reggel mondta Márta, hogy elég sok embert kiképeztünk annak idején erre a szakmából is, szakiskolai szakértőink is vannak. Azt tehát mi meg tudjuk csinálni. Azt meg tudjuk mondani, hogy mi az, ami ellentétben áll bizonyos rendeletekkel, de azon mi nem tudunk változtatni. Mi megmondjuk, hogy ez meg ez nem stimmel, az óraszámok ilyen arányban, meg a szakma meg amannak az aránya milyen lehet. Mi csak azt tudjuk mondani, hogy megfelel vagy nem felel meg. Nincs olyan lehetőségünk, hogy mi a rendeletekkel kapcsolatban bármit is mondjunk, nincs jogunk hozzá. Egyébként tartalmilag pedig egyetértek azzal, hogy két szakember legyen arról a területről, és ők mondják meg, hogy az rendben van-e. Ha egyeznek a vélemények, akkor elfogadjuk. Ha nem, akkor újat jelölünk ki... Szóval, megy ez, és működni fog szerintem. Azt kell ellenőrizni, ne kerüljünk olyan helyzetbe, hogy a rendeleteknek nem felel meg a benyújtott kerettanterv, és e miatt elindul egy huzavona. Nektek, önöknek feladata, hogy ezt ellenőrizzék, hogy a szándékaik és a rendeletek között van-e összhang. Ez nem a mi dolgunk. Köszönöm szépen.

Liskó Ilona!

LISKÓ ILONA: Nem tudom, milyen stádiumban vagyunk. Én nem vagyok tagja ennek a bizottságnak.

ELNÖK: Most abban a stádiumban vagyunk, hogy megkérdezem Nagy Jóskát: a ti bizottságokban egyelőre általad ismert olyan véleményt, amit most velünk közölni kellene a tanácskozás eredményessége érdekében, van-e?

DR. POLINSZKY MÁRTA: Elmondtam.

NAGY JÓZSEF: Az tükrözi, amit most tudunk.

ELNÖK: Egy dologra szeretném most felhívni a figyelmet, amire te utaltál, és ez az önök által benyújtott hét pontra vonatkozik. Olyan kérdésekben az OKNT nem tud állást foglalni, ami ellentmond a fennálló rendelkezéseknek – például nem lehet két évfolyamra önálló kerettantervet kidolgozni.

FRISS PÉTER: A szakiskolára vonatkozóan két közismereti évfolyamra önálló kerettantervet lehet – a kerettantervi rendelet ezt kimondja. Nem véletlen, hiszen ez a két közismereti évfolyam, ahol egyáltalán érvényesülni tud.

ELNÖK: Ezek szerint le vagyok maradva, mert úgy emlékszem, mi azt akartuk, lehessen egy évfolyamra is...

FRISS PÉTER: Olyan is volt.

ELNÖK: Akkor ez nem jogellenes. Ez lett volna a kérdésem. Akkor kérem az OKNT tagjainak hozzászólását. Liskó Ilona!

LISKÓ ILONA: Először is a kérdéseimmel szeretném kezdeni, mert ebből az anyagból néhány dolog számomra nem egészen világos. Mindjárt az elején van egy „II. Helyzetértékelés” cím. Nem tudom, hogy én csak nem kaptam meg a I. fejezetet, ahol a főcím volt, vagy pedig ennek nincs ilyenje. Nem tudom, hogy ez minek a II. fejezete, de nekem csak ez van, én csak ezt olvastam. Csak azért mondom, lehet, hogy valamiről én is le vagyok maradva, mint az elnök úr, ami az I. fejezetben volt.

A másik is egy kérdés. Ennek a II. fejezetnek a 2. pontja a szakiskolai fejlesztési programról és a kormányhatározat viszonyáról szól, vagy ezt elemzi. Nekem az derült ki, hogy 2003-ban elindult egy nagyszabású fejlesztési program, feltehetően rengeteg pénzzel, amit erre költött a tárca. Itt szó volt a bevezetőben arról, hogy a nagy világbanki fejlesztési projektek, amik a 90-es években zajlottak, hiába próbáltuk mondani, hogy ez nem igazán igazságos, de azok szinte mindegyike a szakközépiskolákat célozta meg, és végül, 2002-ben már sikerült elérni, hogy egy nagy pénz, egy nagy fejlesztési pénz bement a szakiskolai fejlesztésbe is – itt erről van szó -, és nagyon jó célokkal ment be. Ezt itt fel is sorolja az anyag, hogy nagyon jelentős eredményeket várt, ez volt a tervezett hatás, fel van sorolva, mi minden fog változni. Ehhez képest azt olvassuk a helyzetértékelésben, hogy a helyzet katasztrofális. Most nem tudom, hogy akkor végül úgy értékeli-e az anyag szerzője, hogy ennek a fejlesztési projektnek történt egy hatásvizsgálata, és kiderült, hogy nem hozta meg a kellő változást, vagy történt egy hatásvizsgálata, és kiderült, hogy pozitív változásokat hozott ezeken a területeken: csökken a lemorzsolódás, fejlődik az idegen nyelvi kommunikációs készség és megalapozottabbá válik a szakmaválasztás. Ez volt a tervezett hatás. Szeretném kérdezni, lemérték-e a tervezett hatását ennek a fejlesztésbe befektetett adófizetői pénznek. Mert, ugye, ebből a gondolatmenetből az derül ki, hogy volt ez a fejlesztési program, és aztán jött egy kormányhatározat - csak a kettő között nem látom, hogy megtörtént-e a fejlesztési program értékelése.

A kormányhatározat jött 2005-ben, amiben megint csak mintha ugyanazok szerepelnének, amik a fejlesztési programban már szerepeltek, tehát hogy szakmai

alapismeretek fejlesztése, szakmai idegen nyelv és az informatika hangsúlyozása van ebben a kormányhatározatban. Mintha - nem tudom, nem elég világos nekem, mert hiányzik itt egy mozzanat, az értékelése a fejlesztési programnak – ez a kormányhatározat megismételné, hogy ugyanazt kell csinálni 2005-től, amit 2003-tól kellett volna csinálni. Nem igazán értem, hogy akkor most mi van.

Ehhez képest az sem igazán logikus, hogy akkor most a kerettanterveket kell átalakítani. Akkor mondjuk azt, hogy nem sikerült fejleszteni az iskolákat, és most a kerettantervek átalakításától várjuk a fejlődését! Vagy akkor most mi a helyzet? Ezt én nem igazán értem ebből az anyagból – úgy különben, persze, tudom, hogy mi a helyzet, de ebből az anyagból ez nem egészen világos.

Az sem igazán világos, hogy a megoldási javaslat a két évre vonatkozó közismereti kerettanterv – illetve szakiskolai kerettanterv – lenne. Halvány utalásokat látok két helyen is, hogy mintha ez egy alpműveltségi vizsgára való felkészülés keretét biztosítaná. De én azt gondolom, ha itt egy új kerettanterv kidolgozásáról van szó, akkor ennek nem ilyen kis finoman kellene itt megjelenni két említés formájában, hanem azt kellene mondani, hogy akkor végre szeretnénk, hogyha ennek a végén egy kompetenciaalapú kimeneti vizsga lenne. Mert mi már valamennyien tudjuk, és százötvenkétszer elmondtam, hogy amíg nem lesz itt egy kompetenciaalapú kimeneti vizsga odarakva ennek a szakasznak a végére, addig nem igazán várható az eredmény. Szeretném tehát tudni, hogy ez a két kis szemérmes említése az alpműveltségi vizsgának, vajon komolyan van gondolva, vagy pedig csak pántlikaként oda van rakva a kalapra, hogy látszódjék, minthogy ez is benne van a közbeszédben, vagy tényleg azt gondolják a szakképzésről gondolkodó államtitkárságon, hogy ezt egyszer már komolyan kellene venni, és valóban oda kellene rakni valami kimeneti követelményt. Mert egyébként az egész magyar iskolarendszerben, meg Európában, meg mindenütt tudjuk, hogy a kimeneti követelmények szabályozzák vissza a tantervet. Nehogy már megint az legyen, hogy csinálunk egy új tantervi modellt, aminek igazából nincs kimeneti követelménye! Végre egyszer tanuljuk már meg más országoktól, ahol ez működik, vagy magunktól, akik ezt tudják, hogy a kettő összefügg, hogy mi van a tantervben meg mi van a követelményben. Ezt együtt érdemes végiggondolni. Ezt szeretném tehát kérdezni, hogy így gondolják-e.

Egyébként pedig azt szeretném még hozzátenni – és ezt is mindig elmondom -, hogy természetesen lehet csinálni átmenetileg és véglegesen is speciális követelményeket egy iskolatípusra, egy képzési formára akkor, hogyha oda nem a gyerekek egynegyede jár. Az lenne a fejlesztési cél ebben az iskolatípusban, hogy legalább még 5-8 százalékkal tovább csökkenjen az ide járó gyerekek száma, és menjen át ennek a teteje, menjenek át a legjobbak a szakközépiskolai képzésbe. És aki valóban a leghátrányosabb, legnehezebben fejleszthető, leggyengébb képességű, azoknak tényleg lehet speciális képzési formát, tanterveket, óraszámokat, finanszírozást és nem tudom, mit nyújtani. Merthogy az európai országokban ezt így szokás csinálni: azoknak nyújtják az oktatási rendszerek ezeket a költséges és speciális képzési formákat, akik nehezen fejleszthetők, akit pedig lehet, juttassuk el ahhoz a bizonyítványhoz, amivel a munkaerőpiacon jobban tud boldogulni, és ez manapság – hogyha a statisztikákat megnézzük, hogy ki boldogul itten –, az érettségivel is rendelkező, szakmai képzettséggel is rendelkező munkavállaló.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Dobos Krisztina!

DR. DOBOS KRISZTINA: Elnök úr azt kérte, ne menjünk bele a szakképzésbe, hanem szenteljünk annak majd egy teljes ülést. Igaza van, csak nekem az a problémám, hogy itt három alapkérdést kellene tisztázni, s amíg a három alapkérdés nem tisztázódik, addig lehet új szempontokat hozni – én elolvastam az új szempontokat, és azt kell mondanom, hogy például az általános műveltség fejlesztése minden iskolatípusban indokolt, és szerepelhet is. A három alapkérdés közül az első, a legegyszerűbb: a szokásos alapvizsga. 1992-ben kezdtük el az első

támogatást adni az alapvizsga kifejlesztéséhez. Azóta már eltelt a tízéves jubileum – ma se látjuk az alapvizsgát. De minden rendeletben szerepel, sőt, saját rendelete is van, hogy kell vizsgáztatni meg hasonlókat.

A második, ami legalább ilyen fontos: mit is gondolunk a szakiskolákról. Ha azt gondoljuk, hogy minden gyereket tegyünk át máshová, aki egy picit is motiváltabb, hajlandó tanulni, akkor ez egy más típusú intézmény. Ha pedig azt gondoljuk, hogy ez a szakképzés intézménye, és akkor is fog boldogulni, hogyha ő 9-10. osztály után egy szakmát tanul, akkor ez egy másfajta gondolkodás, és a kettőnek nem lehet egyszerre megfelelni. Tehát ha azt gondoljuk, hogy igenis van helye a szakképző intézmények között, és ezek nem a legbutábbak, nem a legkevésbé okos gyerekek járnak, hanem például olyan gyerekek, akik kevésbé motiváltak a tanulásra, de értelmesek, vagy korán egy bizonyos területen műszaki érzékük van, és hogy a szakmunkásoknak is van jövőjük, érettségi nélkül is – de ez egy társadalompolitikai kérdés, amit nem tudunk mi megoldani. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon fontos kérdés, amire válaszolni kellene.

A harmadik kérdés, amire válaszolni kellene, és megint túlmutat ezen a kérdésen: tudjuk mindannyian, hogy a 9-10. osztályban probléma van a tartalommal, a módszerrel, a tanár és a diák együttesével. Az a kérdés, mivel tudjuk ezt a problémát megoldani. Ha vannak fejlesztési programok, akkor azzal, bármivel.

Erre a három kérdésre válaszolni kellene. Ha az egyik utat választjuk, akkor azt mondjuk, hogy változtassunk akár az értékelési módszereken, ha a másik utat választjuk, azt mondjuk, hogy nem szabad változtatni. Tehát visszatérünk ugyanoda, hogy ha nem tisztázzuk egy intézménytípus jövőjét és tartalmát, akkor teljesen mindegy, hogy mi történik. Köszönöm.

ELNÖK: Karlovitz János!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Én itt egy nagyobb pillanatot érzek: úgy érzem, végre felemelte a fejét a szakképzés, megmozdult, és meg akar javulni, meg akarja javítani azt a borzalmas kárt, amit a rendszerváltozás okozott a szakképzésnek. Nagy vesztese a szakképzés, valljuk be. Tönkretette. És most meg akarják javítani. Ez egy óriási pillanat! A jövőnkről van szó! Az unokáink jövőjéről! Hogy lesznek-e itt munkásemberek, és lesz-e értelmes munkásember, és nem kallódnak-e el ezek a gyerekek.

A második, amit mondanék, hogy fel a fejjel, még magasabbra a szakképzésnek. Egy kicsit e helyett a védekező szemlélet helyett, hogy ide csak ilyenek jönnek, ezek csak ennyit érnek, én azt mondanám, hogy ezek ugyanannyit érnek, mint az egyetemisták, csak mások. Mások, és a másságukat el kell tudni fogadni – és ezek hasznosan mások: aranykezü emberek lehetnek. Másképp kell őket kezelni is. Nem agyonnyuvasztani elmélettel.

Én egy munkanélküli-képzőben dolgozom: úgy hívják, hogy egyetem. Gyártjuk a munkanélkülieket, nagyon nagy tömegben. Rettenetes dolog lesz, amikor öt-tíz év múlva ott állnak-sorakoznak a munkanélküli-irodák előtt – már most kezdenek sorakozni – ezek a diplomás állástalanok, és követelnek olyan munkát, amit nem tudunk megadni nekik, és mennek külföldre például orvosaink. Vállalnak portás munkát a diplomásaink már most! Óriási defekt van itt a társadalomban, és ezt a társadalmi problémát mentik ezek az iskoláink. Sokkal többet érdemelnek.

Életmentésről is szó van. Mert ha ezek a gyerekek elkallódnak, akkor esetleg betörők vagy gyilkosok lesznek, tehát itt adva van egy életmentő feladat egy társadalommentő feladat. Ezek nehézfiúk. Ha ezeket valaki megmenti, annak arany jár! Ezt is gondoljuk bele ebbe az egész dologba, és egy kicsit lelkesebben kellene hozzáállni. Én tehát azt mondom, ahogy csak lehet, kutya kötelességünk nekünk – OKNT-nek, KTB-nek, minden nyavalyának –, ahogy csak lehet, támogatni ezeket a dolgokat, és meggondolni az elképzeléseiket.

Megmondom őszintén, hogy én alulinformált vagyok. Nem kaptam meg valahogy ezt a hét pontot. Majd délután tárgyaljuk a bizottságban, nyilván akkor meg fogjuk tudni. De kapásból azt mondom, hogy ha ilyen szakemberek ülnek velünk szemben, akik most, én nekik

hiszek, hiszen ők gondolkodtak rajta évekig-évtizedekig, és nagyon meg kell gondolnunk, amit mondanak. Ha lehet, ha egy mód van rá, akkor be kell iktatni azt a mi rendszerünkbe. Ezek a nyavalyás szempontok! Nem az a lényeg, hogy a mi szempontunk, ki szempontja, az ő szempontja! Az a lényeg, hogy a kerettanterv jó legyen. De még annál is van fontosabb, mert a kerettanterv is csak egy eszköz: az a lényeg, hogy a tananyag jó legyen. De még ennél is lényegesebb, hogy a gyerekek jó legyen, és a gyereket fölneveljük.

Ha a lényegét látjuk, akkor meg fogunk tudni egyezni ezekben az apróságokban, hogy szempontrendszer, még hét pont, összeépíteni esetleg a régi szempontrendszerrel, ráépíteni. Én nagyon jól tudom egyébként, mert dolgoztam a szakképzési tankönyv és taneszköz bizottságban, hogy mennyire más a szakképzés, és mindig kellenek ott a végére speciális pontok. Mentünk a normál tankönyv-jóváhagyási szempontok szerint, és odajött a szakrajz, vagy cipőfelsőrész-készítő, vagy valamelyik szakmai tárgy, és nem lehetett alkalmazni az általános sablonokat. A szakképzés speciális dolog, és hagyni kell, hogy az a specialitás érvényre jusson, akárhol: akár itt, akár a TTB-ben.

Én egy kicsit másként gondolkodom tehát, mint az előttem szólók. Én azt mondom, hogy nagy alázattal, és odafigyeléssel tanulmányozzuk ezeket a kéréseket, várjuk meg, délután erre lesz alkalmunk, és legközelebb, remélem, visszakérül ide. Mert sokkal fontosabb ez a kérdés annál, hogy egyszer itt most letárgyaljuk, és valamit így vagy úgy mondjunk, hanem ezt folyamatosan kell csinálni az előbb említettek miatt.

Én még annyira belelkésedtem, hogy ideírtam magamnak, hogy a 2006. már foglalt, az állítólag a felsőoktatás éve lesz, amikor a felsőoktatást agyontömik mindenfélével – idáig csak kirugdostak, most már remélem, tényleg valamit betartanak abból, hogy jövőre a felsőoktatás éve –, hát legyen akkor 2007. a szakoktatás éve, amikor egy nagy lendülettel ott lépünk egy nagyot. Ez a jövő, tehát már előre gondolkodhatunk ezen.

Én egyelőre nem tudok többet mondani, csak azt, hogy nagyon nagy lelkesedéssel várom ezeknek az anyagoknak a tárgyalását, és amit csak lehet, mert ez volt a kérés az előterjesztők részéről. Itt olyan emberek ülnek, mint Nagy József, aki valamikor azt javasolta, hogy minden ember szerezzon egy szakmai képesítést, mielőtt még egyetemre megy, vagy közben – volt ilyen tanulmányod, ha jól értettem... (*Nagy József: Ennyire idős vagyok, na!*) Úgyhogy én gondolom és remélem, hogy mások is csatlakoznak ehhez, és a végén hadd sikerüljön ez a szép akció, amit elkezdett a szakoktatás.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: A következő Szilágyi János.

SZILÁGYI JÁNOS: Tulajdonképpen egy olyan témáról van szó, amit a kamara már három-négy év óta feszeget, mint óriási problémáját a magyar szakképzésnek. Elolvasva ezt az előterjesztést, számomra nagyon világos és egyértelműen, kristálytisztán megfogalmazza, milyen a helyzet, és milyen feladatok vannak ezen a területen. Én egy kicsit még messzebbre mennék: a gazdaságnak a munkaerő-piaci igényével összefüggésben látható, hogy míg a felsőoktatásban jelentős túlkínálat van, és rohamosan növekszik a fiatal diplomás munkanélküliek aránya, és nyilván a rendszerbe bekerülők száma az elmúlt tizenöt évben növekedett két és félszeresére, addig a szakképzésben közel felére csökkent, és a szakképzett munkaerő iránti igény jelentős mértékben megnövekedett, és körülbelül ma Magyarországon olyan 50-60 ezer fő szakképzett munkaerő hiánya jelentkezik. A kamara prognózisa szerint ez 2012-re több százezer főt is elérhet.

Tehát ez jelzi azokat a problémákat, azokat a működési zavarokat, amelyek a szakképzés vonzerejével is kapcsolatban vannak. Ezen belül a gyakorlati képzés helye és szerepe nincs rendben a szakképzésben, hiszen sokkal nagyobb súlyt kellene biztosítani a gyakorlati képzésnek. A kamara két évvel ezelőtt végzett egy felmérést, ahol több mint ezer gazdálkodó szervezetet kérdeztünk meg. A több mint ezer gazdálkodó szervezet arra adott választ, hogy a fiatal szakképzett munkaerővel kapcsolatban melyek a legnagyobb problémák.

Az első helyre tették az önálló munkavégzés képességének hiányát, a második helyre a gyenge szakmai gyakorlati jártasságot, a harmadik helyre a munkafegyelmi problémákat, a negyedik helyre a munkakultúra hiányosságaival kapcsolatos kritikai észrevételeik kerültek.

Egy olyan rendszerben vagyunk – én nagyon sok pedagógussal beszélgettem, gazdálkodó szervezetekkel, akik a gyakorlati képzésben részt vesznek...

ELNÖK: Bocsánatot kérek! Én nagyon szépen megkérlek, az előző napirendi pontnál is kellett figyelmeztetni: ne beszéljetez közben!

SZILÁGYI JÁNOS: Köszönöm szépen, elnök úr.

Tehát egy olyan helyzetben vagyunk, amelyben senki nem érzi jól magát: a diákok nem érzik jól magukat, mert olyan ismereteket kell tanulniuk, amelyekben nem tehetségesek és alulmotiváltak, kudarcélményeket szereznek; a pedagógusok nem érzik jól magukat ebben a rendszerben az említett okok miatt, hiszen sokszor olyan tananyagokat kell tanítani, mint amit a gimnáziumi tanulóknak kell elsajátítani – tudnék erre példákat mondani, de ettől most eltekintenek –; és a gazdálkodó szervezetek is érzékelik, hogy a 9-10. osztályba olyan gyerekek kerülnek szakképző évfolyamra, akiket a szakképző évfolyamon már nagyon nehéz munkára nevelni, hogyha 9-10.-ben elszoknak ezektől a tevékenységektől. Azt gondolom, itt már kármentésről lehet csak szó.

A kamara eredeti javaslata az volt, hogy a 10. évfolyam szakképző évfolyam legyen, tanműhelyi körülmények között. Ebben a változatban egy kármentésről van szó, az utolsóelőtti pillanatban, amely valamelyest tudja ezt a problémát kezelni. De azt gondolom, erre nagyon nagy szükség van, mert nagyon nagy baj lesz, hogyha sürgősen nem történnek meg azok a beavatkozások, amelyek ebben az anyagban vannak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm szépen. Bátorkodom még egyszer kérni a hozzászólókat: most nem a szakképzés helyzetének értékelése a napirend. Ennek a javaslatnak a vitája a napirend. Ha minden hozzászóló elmondja a szakképzés drámai helyzetét, mindenki azt hangsúlyozza, hogy mennyire szükség van a gyakorlati képzésre, az egy másik napirend. Itt arról van szó, hogy van egy 9-10. évfolyamra készült önálló kerettanterv, ennek a kerettantervnek az elbírálására az előterjesztők nem tartják alkalmasnak a kerettantervek jóváhagyásának OKNT által eddig kidolgozott szempontrendszerét, és arra kérik az OKNT-t, hogy ehhez a helyzethez igazítva egy új szempontrendszert dolgozzon ki – ha jól értem.

FEDOR MIHÁLY: Elnézést, elnök úr!

ELNÖK: Parancsolj, akkor korigáld!

FEDOR MIHÁLY: Szeretném jelezni: azzal kezdtem, hogy nem a ma hatályos bírálati rendszert kérdőjeleztük meg. A mai bírálati szempontok rugalmasak, korszerűek. Mi azt kértük, hogy egészítsük ki ezeket a szempontokat. Szó nem volt arról, hogy újat kérünk. Nem volt ilyen kritikus hangvétel.

ELNÖK: Ha ki kell egészíteni, akkor azért, mert abban a formában nem alkalmas. Nem voltam én egyáltalán sértett e tekintetben, csak azt szeretném kérni, hogy korlátozzuk most a beszélgetést arra, amire egyáltalán egyelőre időnk van, mert a szakképzés visszakerül ide, a maga teljes problematikájával, az általatok készített előterjesztéssel és mindenféle felmérési adatokkal együtt. De nem a mai napirendre, amikor jó néhány tagnak el kell mennie. Azért is sürgettem, és már az elején mondtam, hogy korlátozzuk erre a beszélgetést. Nem akarja ezt a problémát ez annullálni, és az olyan nagyon szép pártoló megjegyzéseknek, mint amit Karlovitz Jánostól hallottunk, elejét venni, csak most nem erről van szó.

Ha korrigálok, akkor azt a kiegészítést, amelyet ti kértek, a szakiskolai kerettantervek elfogadásának szempontrendszeréhez adekvát kiegészítést, ez a mai napirend, szerepelt egy vastag betűvel szedett konkrét kérés, ebben kellene nekünk most állást foglalni. Ez nyilván összefügg mindazzal, amit te is mondtál: gyakorlattal és minden egyébvel, de az egész problematikát egy jó egész napos napirend során kellene végig megvitatnunk. Nem fér bele ebbe a Prokrasztész-ágyba, amibe ez az idő, meg a napirend előrehozásának szükséglete bennünket kényszerített. Bocsánat, csak azért, hogy maradjunk a témánál.

Most jön Hoffmann Rózsa.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Elnök úr, szeretném felhívni a figyelmedet arra, hogy az ülésünk elején elfogadott feladattervben szereplő októberi szakképzésről szóló napirendi pont, és a meghívó napirendi pontja nem azonos, mert itt a szakképzés helyzetéről, fejlesztési programjából adódó feladatokról van szó. Ha végignézzük, a feladatterv további napirendjei között én nem fedeztem fel a szakképzésre vonatkozó alapos vizsgálatot, és ez egészen februárig szól.

Tudom, a mai nap már nem alkalmas arra, hogy ennek megfelelően a szakképzésről beszéljünk, viszont javasolnám, hogy akkor tényleg iktassunk be egy olyan szakképzési napirendet, ahol egy kicsit kibeszélhetjük ennek a problémahalmaznak ha nem is a részleteit, de legalább a fontos vonatkozásait.

Most megpróbálok magamat tartani a napirendi ponthoz, hogy a kerettantervek elkészítéséhez és értékeléséhez szükséges lépésekre koncentrálok, különös tekintettel arra az összképre, ami az írott anyagból és a hozzászólásokból kiderült. Arra próbálok keresni a választ, hogy erre a diagnózisra – amiben, azt hiszem, egyetértés van mind az írott anyag, mind a hozzászólók között, és amit már nem is tudom, melyik előterjesztő röviden és tömören a „tragikus” jelzővel illetett – azt kellene keresnünk, hogy a kerettantervekkel hogyan tudunk, tudunk-e a kerettantervek bírálatával ezen a tragikus helyzeten változtatni. Én ezt tartom a legfontosabbnak, túl mindenféle szabályozási vagy elméleti konstrukción.

Ha abból indulunk ki, hogy a helyzet valóban tragikus – és eltekintek attól, hogy ezt én is ecseteljem saját ismereteimre támaszkodva –, akkor a kerettantervek talán abban orvosolhatnának valamit ezen, csak nagyon minimális mértékben, ha gyökeresen szakítanának azzal, amit eddig a tantervek mint dokumentumok, mint műfaj hordoztak. Olyan kerettantervekre és többre lenne szükség, amelyek képesek arra, hogy elrugaszkodjanak attól a megcsontosodott rutintól, amit az iskola jelentett, amit a tantárgyi tanítás jelentett, amely azt célozza meg, hogy a szakképző intézményeknek a 9-10. évfolyamát érdekessé, színessé, gyakorlatorientálttá, vonzóvá tegye. Mert a kerettantervnek is abból kell kiindulni, hogy szolgálja ennek az iskolatípusnak a célját. És miben határozható meg ennek az iskolatípusnak a célja? Megint reflektálva a helyzetre: nyilván a munkaerő-utánpótlás, a munkaerőkölcs, a jól képzett szakember képzése, aki majd beüvegezi az ablakunkat, megszereli a gázt – és jól tudjuk mindannyian, hogy ilyenekben hiány van. És azt is tudjuk, hogy ez a képzés, a szakképzés nem zárja le véglegesen az utat azok előtt, akikben felébred a továbbtanulás iránti igény, esetleg az elméleti tanulás iránti igény, tehát másodlagos célként mindenképpen benne kell lenni, hogy ugyanakkor hagyja nyitva ezeket a kapukat. De a mostani tragikus helyzet kudarcának legfontosabb oka az az utópia, amely abból indult ki, hogy ha 9-10. évfolyamon ugyanazt csináljuk velük, mint a gimnáziumban, akkor előttük majd nyitva lesznek az értelmiségi pályák. Ennek eredménye a 30 százalékos lemorzsolódás.

Én úgy érzem, hogy a kerettantervi szempontrendszer valóban, amennyire fel tudom idézni – sajnos, nem vettem elő, hogy megnézzem –, valóban elég rugalmas, viszont igényelne néhány olyan kiegészítő ajánlást a bírálóknak, amelyek ezt a célt elő tudnák segíteni, hogy szülessék itt ne egy, hanem sok olyan kerettanterv, ami segíti, hogy vonzóvá tegye a szakképzést – ahogy János mondta –, hogy az ismét a maga helyére kerüljön.

Itt egyetlen ilyen szempontot látok a hét pontban: ez a projektmódszer. Ami valóban nagyon jó, de ha csak ezt várjuk el ezektől a kerettantervektől, és ezt abszolutizáljuk, abból még

nagyon sok nem fog kisülni. Inkább azt javasolnám, olyan kiegészítő szempontokat kellene odatenni a kerettantervi bírálat mellé, mint hogy különösen díjazzuk a nagyon eredeti, akár hajmeresztő, de megvalósítható ötleteket – szándékosan ilyen egyszerűen fogalmazok, hátha ebben a szakmában van még annyi szellemi tartalék, hogy talán ki tudja találni, hogy lehet megfordítani ezt a katasztrofális tendenciát, ahol most tartunk. Visszahozni azt, hogy például a verstanulásban kevésbé sikeres, de a manuális tehetséget mutató gyerek vonzónak tartsa, hogy elmegy egy szakképző intézménybe. Ebből, persze, az is következik, hogy több gyakorlatra van szükség a 9-10. évfolyamon.

Felhívnom a figyelmet még egy dologra – és ennek is van bírálati konzekvenciája, azért mondom itt –, egy olyan mozzanatra, amiről talán nem esett szó, de itt hivatkozik ez a II. címet viselő előterjesztés Liskó Ica felmérésére is, több helyen is előcseng, meg mi is mindannyian tudjuk: a szakképző iskolák egyik neuralgikus pontja a pedagógus, akit egyetemen kiképeznek arra, hogy ő majd irodalomtudományt meg művészeteket tanít, és bekerül a szakképző iskolába, és „értetlenül és tanácstalanul áll a felkészültségét és pedagógiai eszköztárát messze meghaladóan nehéz pedagógiai feladatok előtt”. Ugyan nem kerettantervi téma, hogy mit csináljunk a pedagógusképzéssel, de ide lehetne tenni egy kiegészítő szempontként, hogy jó pontot kap az a kerettantervi betérjesztő, aki programcsomagban gondolkodik, tehát nemcsak azt írja le, hogy az a kerettanterv mit tartalmazzon, hanem hogy ez milyen pedagógusképzést, -továbbképzést, taneszköz-gyűjteményt és módszertani repertoárt kínál.

Nagyon vázlatosan, de úgy gondolom, az ilyen kiegészítő bírálati szempontok ösztönözhetnék a kerettantervek bírálóit is arra, hogy esetleg nincs tantervelméleti szempontból olyan szakszerűen megfogalmazva ott néhány dolog, mint ahogy megszoktuk a közismereti tárgyakra koncentráció, gimnáziumi tanárok által benyújtott tanterveknél, de jó ötletek, megvalósítható ötletek vannak benne, és az egész rendszerben, programcsomagban vagy pedagógiai rendszerben gondolkodik, akkor ezeknél a tantervi bírálatoknál, szakmai segítséget adva az ilyen jó ötletek kidolgozóinak, ezeket kellene behozni a rendszerbe.

Még egy dolgot megemlítek – ennek is lehet bírálati szempontbeli konzekvenciája: ha tényleg meg akarjuk fordítani ezt a katasztrofális folyamatot, akkor az egész közoktatásnak sokkal több anyagi eszközt kellene ide koncentrálni, beleértve azt is, hogy a szakképző iskolákban az alapegység nem a 30 fős osztály, hanem a 10 fős csoport. Tudjuk, hogy sok pénzbe kerül, de olyan nagy a baj, és a célok annyira világosak, hogy a kerettanterv elbírálásánál ez is egy szempont lehet, hogy esetleg a kerettanterv kialakítója, megírója, jó, hogyha alapvető, nagyvonalú számításokat is mellérendel, hogy ennek a kerettantervnek a megvalósítása a mostani gyakorlathoz képest milyen többletköltséggel jár. A bírálókat pedig arra biztatni, hogy ezt ne negatívumként, hanem pozitívumként értékeljék. És hogyha nincs elég jól kidolgozva, utána rendeljenek olyan szakértőt az egyébként jó ötleteket tartalmazó kerettantervek mellé...

Summa summarum, azt szeretném javasolni, hogy az alapvető bírálati szempontok mellé készüljön egy kiegészítő ajánlásgyűjtemény, és mindenképpen egyedileg, az ügy fontosságához mérten kezelni a kerettantervi bírálatok során is ezt a területet, különben két év múlva ugyanilyen vagy még súlyosabb panasznapot tarthatunk. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Polinszky Márta!

DR. POLINSZKY MÁRTA: Az első hozzászólásomban nem akartam részletekbe belemenni, de most kénytelen vagyok a bírálati szempontrendszer egy kicsit felfrissíteni az OKNT-tagok számára. Itt van a kezemben, el fogom küldeni minden OKNT-tagnak azt az összegző véleményt, amit – hangsúlyozom – egy létező kerettanterv kapcsán 22+2 szakértő készített el. A megoldási javaslatok között felsorolt témák mindegyike szerepel a kerettantervi bírálati rendszerben. Először nézi, amit mindenütt bírálni kell, ezután a szakiskolában nézi a pályaorientációra, a szakmai előkészítő oktatásra, a szakmai alapozó oktatásra, ezek időbeli tagolására, időkereteire, időarányaira vonatkozó szempontokat – tehát a specialitásokat abszolút

nézi. Ezen kívül Barlai Róbertné, aki a referensi véleményt készítette, összegezte a huszonkét szakértő véleményét úgy, hogy még plusz speciális szempontokat is megjelenített, hogy az átdolgozásnál mikor mit kellene figyelembe venni, és minden tantárgyra és szakmára táblázatban összefoglalta a hiányosságokat.

Egyszerűen nem értem tehát, hogy miről van szó. Mert amit kér a szakképzés, azt megkapta. Most megnéztem, hogy milyen átdolgozások szükségeltetnek. Vannak olyan szakmák, amikhez alig kell hozzányúlni. Ezek alapján már régen ott lehetne a bizottság előtt az átdolgozott kerettanterv. Ez a szempontrendszer abszolút tudja kezelni a felvetett problémákat. Szeretném megjegyezni, Irén megkérdezte közben tőlem, hogy az alternatív oktatásra van-e speciális szempontrendszer: nincsen. Mert a kerettantervi értékelési szempontrendszer annyira rugalmas, hogy az alternatív iskolákat is tudja kezelni, azzal, hogy bevon plusz szakértőt. Hangsúlyozom, hogy a szakértők, akiket bevontunk, a kerettantervi bizottság felkészítésén részt vettek, direkt azért hívtuk oda őket, mert tudtuk, hogy várható a szakiskolai kerettanterv, tehát speciálisan ki tudtuk adni – most nem sorolom fel a szakmákat, hogy milyen szakembereknek tudtuk kiadni. Egyszerűen nem értem, miről van szó. Vagy rosszul olvasok, vagy nem jó, amit olvasok, de egyszerűen nem világos, hogy mit várnak, amikor minden segítséget megkaptak, amit megkaphattak. Nem értem. Köszönöm szépen.

El fogom küldeni az OKNT minden tagjának ezt az összefoglaló szakértői véleményt a szakiskolai kerettantervvel kapcsolatban, hogy lássák, miről van szó.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szenes György, aztán Nagy József. Én elnézést kérek, fél egykor el kell hagynom a termet – kérem, ne vegyék udvariatlanságnak.

DR. SZENES GYÖRGY: Megpróbáljuk befejezni. Én megpróbálom nagyon rövidre fogni. Bár szakképzési témában – tudjátok nagyon jól – először szoktam szólni, de megvártam, hogy tényleg hogyan alakul az OKNT véleménye. Összefoglalót mondani nem szeretnék, nem is tisztem, de nagyon-nagyon örülök annak, hogy itt sokan nagyon pozitívan szóltak arról a kezdeményezésről, amelyet most a szakképzési államtitkárság egy kormányrendelet kapcsán hozni kényszerült. Mondom: kényszerült – mert most már tényleg az utolsó pillanat után vagyunk.

Ennél a kerettantervnél, amiről Márta szólt, hogy mi a probléma, alapvetően az a probléma, hogy a szakiskola abban a keretben, amely a kerettantervi rendelet, illetve az alapozó kormányrendelet, nem valósíthatók meg olyan keretek, amelyekkel ezeket a célokat megvalósítani szeretnénk. Olyan kellene, amely a szakiskola helyzetét, az intézménytípus jövőjét hosszú távon biztosítja.

Messze nem lehet azzal egyetérteni, amit Liskó Ilona mond, hogy itt 6-8-10 százalékok... Ez egy hosszú távú dolog, Európában működő ilyen típusú iskolák vannak, amelyek a populáció 20, esetenként 30 százalékát képezik. Most volt szerencsém pont a szakiskolai program keretében Hollandiából jönni, itt van a képzési struktúrájuk: 30 százalék ebben az iskolatípusban van. Nem igazak azok a számok, amelyekkel mi mindenkit az érettségi irányába akarunk nyomni. Tehát hosszú távú megoldást kell találni, mert sajnos, én ma azt látom – Mártával ellentétben -, hogy néhány rendeletbe nem fér bele. Nem a jóváhagyási procedúrába nem fér bele. Itt az az alapvető probléma, hogy a tartalmi változásokat abban az órakeretben, abban az óratervi arányban, amit a Nemzeti alaptanterv előír a közismereti oktatás számára... (Dr. Polinszky Márta: *De nem ír elő!*) Az 1995-ös Nemzeti alaptanterv hatályos ebben a pillanatban. Az ebben lévő... (Dr. Polinszky Márta: *Ajánlásokat tesz, Gyuri!*) Ezeket az óratervi arányokat, amennyiben nem tartja be a kerettanterv, akkor a kerettantervnek a Nemzeti alaptantervtől való eltérést meg kell mutatni valamilyen módon, tehát hogy milyen módon térünk el tőle. (Dr. Polinszky Márta: *És?*) Akkor ez már csak egy alternatív kerettanterv lehet, ez vetődik fel, 25 százalékra pedig alternatív kerettantervet elég nehéz csinálni. Nem tudom, lehet-e, felvállalhatja-e az OKNT vagy a magyar közoktatás, hogy 25 százalék számára alternatív kerettantervet csinál. Mert akkor gyakorlatilag erről szól ez a mese.

A probléma tehát, hogy ha az óratervi arányoktól eltérünk... (Dr. Polinszky Márta: *Eltérnek, igen.*) Akkor ez a megoldás, ezt feketén-fehéren ki kell mondani. Másrészt itt valaki elmondta már: ennek a finanszírozási feltételeit a költségvetésben biztosítani kell. (Nagy József: *Kinek? Nekünk?*) Dehogy! A kormányzatnak!

Jóskának ebben teljesen igaza volt, ez nem a kerettantervi bizottság feladata, hanem ez egy kormányzati feladat. Amennyiben ezt nem tudjuk megvalósítani, hogy ehhez plusz időkeretet, finanszírozási keretet biztosítunk, akár csoportbontásban, attól a pillanattól kezdve ez nem biztosítható, mert olyan a költségvetés helyzete, akkor kár az egésztől beszélni. Nincs miről beszélni! Tudniillik Mártának e tekintetben igaza van, a szempontrendszerrel illetően, vagy hogy alternatívaként ezt ilyen módon meg tudja csinálni, amennyiben azonban finanszírozási fedezetet e mögé nem tudunk tenni, azt kell mondjam, hogy a szakiskolai fejlesztési program, amelyre több milliárdot fordít az ország, totális kudarccá lesz. Ugyanis nagyon szép dolog, hogy itt több ezer tanár külföldi tapasztalatcserén vesz részt, nagyon szép dolog, hogy több milliárd forintot eszközfejlesztésre fordítunk ezekben az iskolákban, de ha a tananyagban nem tudunk változtatást elérni, ugyanilyen totál kudarccos lesz az iskola.

Alapkérdés tehát, hogy a rendeletről való eltérés tekintetében tudunk-e valamit csinálni, tudunk-e ehhez többet pénzre biztosítani vagy nem tudunk. És ha tudunk, akkor ettől a pillanattól kezdve beszélgethetünk egyszer majd arról, hogy ez egy rugalmas, felfelé nyitott szakképzési rendszer lesz, hogy ennek lesz alapvizsgálója, amely az érettségi irányába lesz nyitott, és minden másról beszélgethetünk. Ameddig ennek a pénzügyi fedezeteit nem biztosíthatjuk, nem kísérleti módon, hanem a költségvetésben, a 25 százalékos számára, addig nincs miről beszélni ebben a tekintetben. Tehát nem lesz kormányrendelet, nem fogunk tudni megfelelni a kormányrendeletnek.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagy József!

NAGY JÓZSEF: Kedves Kollégák! Három-négy mondatot szeretnék általánosságban mondani, és aztán konkrétan; tényleg igyekszem nagyon rövid lenni, hogy még itt legyél.

Van egy iskolatípusunk, amely nem iskolatípus. Vannak iskolák, amelyek általános alapképzést adnak, vannak iskolák, amelyek szakképzést adnak, és vannak iskolák, amelyek felzárkóztatják az elmaradottakat - vannak ilyenek. Nálunk, Magyarországon az a csoda van, hogy egyetlen iskolatípustól elvárjuk, hogy alapképzést adjon, hogy szakképzést előkészítsen, és hogy fölzárkóztassa azokat, akik úgy hagyják el az általános iskolát, ahogy elhagyják. Ilyen iskolatípus csak nálunk van, azt hiszem, és ez nem képes megoldani a problémát.

Amikor a tízosztályos ügy fölmerült, akkor senkinek a pucájában nem volt annyi vér, hogy döntsön: nyolc osztály legyen, és utána szakképzés. Hogy kilenc osztály legyen, de az tényleg legyen általános képzés, vagy tíz, és utána legyen a szakképzés. Most itt vagyunk egy csoda iskolatípussal, amely egyik funkcióját sem tudja teljesíteni. És nem azért nem tudja, mert a tanárok nem akarják, mert nem jó a tanterv, mert nem jó a szabályozás, sőt még azért sem, mert nem elég a pénz, hanem azért, mert ez önellentmondásos rendszer.

Én ezzel egyetértenék, hogy tisztítsuk ki a profilt, legyen szakképzés - és szakképzés legyen! Vonjuk meg a határt! De ez az alapot érinti, amihez senki nem mer hozzányúl! Akkor ezzel be is fejeztem, és ebből soha nem mászunk ki.

A hét pontra konkretizálva, én újra elolvastam most még közben - véletlenül, mert otthon is elolvastam, a vonaton is elolvastam -, szerintem, Márta, igazad van, ez a hét pont szinte mind szerepel nálunk. Tehát mi ezt a hét pontot követni tudjuk, úgy érzem, de nem a bizottság nevében beszélek, hanem a magam nevében, esetleg Márta nevében is. Tényleg újra elolvastam, és nincs ebben semmi olyan, amit ne tudnánk figyelembe venni, amikor a benyújtott kerettanterveket értékeljük. Ha ez volt a céljuk, hogy mi ezt figyelembe vegyük, akkor ezt elérték szerintem, de majd a bizottság állást foglal ebben az ügyben. Ennek több mint fele olyan általános dolog, ami nem is kérdés, és néhány olyan van, amiben rejtetten ugyan több van, mint

ami itt olvasható: rejtetten az van, hogy több szakképzést adjunk. Nem ez a kívánságunk? Több szakmai képzés legyen, mert az a gyereket motiválja, egy serdülő már akar valamilyen irányba menni, és nem akar verset tanulni, meg nem tudom, micsodát. Én ezt teljesen megértem. Ebben ez ilyen gorombán nincs kimondva, de rejtetten benne van. De azt mi nem tudjuk elintézni, hogy erre az ennyi óra helyett annyi óra legyen - azt nektek kell megcsinálni, kész.

Bocsánat, hogy ilyen vehemensen szóltam hozzá, de én egyetértek veled, hogy ez egy rendkívül fontos kérdés: a jövőnkéről van szó.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Egyetlen gondolat erejéig szeretnék még szót kérni. Márta, nagyon köszönöm, hogy közben ideadtad, és inkább erősödött bennem, hogy mégis szükség van valamire. Bár benne van minden a bírálati szempontban, amit Nagy Jóska mondott, de mégis, most felidézve ezeket a kérdéseket, ezek alapvetően a gimnáziumra, általános iskolára értelmezhető kérdések. Én bejelöltem felkiáltójellel azokat, amelyekről úgy gondolom, hogy átfogalmazást vagy kiegészítést igényelnek. Mert még itt van az 5. pont, de többet nem olvasok föl, vissza fogom adni: "Milyen a kerettanterv viszonya a kerettantervben érintett tudományok konvencionálisan elfogadott álláspontjához, eredményeihez?" - folytatja. Teljesen jogos egy gimnáziumi kerettantervnél. Itt is szükség van rá, mert áltudományosságot nem lehet közvetíteni, de ez kevés. Az viszont hiányzik, nem láttam ilyen szempontot, hogy mennyiben segíti a kerettanterv, mondjuk, annak a szakmának a megismerését. *(Polinszky Márta: Hátul van, nézd meg!)* Hát, nem tudom... - jó. Hevenyészett munka volt, én mindenképpen ennyivel szeretnék hozzájárulni.

Szerintem ne vessétek el ab ovo, hogy nincs szükség kiegészítésre; érdemes azért ezzel foglalkozni.

ELNÖK: Egy mondatot engedjenek meg, csak kérésem van, mert el kell mennem, mint jeleztem, a TKB-hoz. Nagyon vegyék fontolóra azt, amit Rózsa mondott, meg amit az itteni hozzászólók és az előterjesztők. Van a szempontrendszerben egy nagyon fontos szempont, amely úgy szól: egyértelmű segítséget nyújtsanak - mármint a kerettantervek - külön-külön jól körülírt célesoportokkal rendelkező iskolák számára. Ez benne van a szempontjegyzékben. Ha a szakértők számára, akik majd a benyújtott kerettantervet vizsgálni fogják, kiegészíti a kerettanterv-bizottság azokat a szempontokat azokkal, amelyeket ti szükségesnek tartotok, ennek a világon semmi akadálya nem lesz. Úgyhogy nagyon kérem Jóskát, hogy nagyon alaposan vegyék fontolóra, és azzal a felelősséggel, hogy egyelőre ezt nyújtottátok be nekünk.

Az eredeti program szerint - igazán volt Rózsának - nem ez szerepelt, de itt volt közben egy óriási nagy vita, ami lezajlott Jakab János szakértői testületében, ahol többek közt az én interveniálásomra, mert én hevesen tiltakoztam az ellen, hogy 50 százalékkal csökkentsék a közismeret arányát a gyakorlat rovására, nem ezt a tervezetet nyújtották be. Nem árulok el titkot, engem a miniszteri biztos, Soós úr, aki ebben a témában van megbízva, szintén megkeresett ebben az ügyben, és én a magam, nem az OKNT, Loránd Ferenc nevében elmondtam egyet nem értésemet. Ezeknek a megkereséseknek nyilván volt egy olyan áthallása, hogy mint OKNT-elnök ebben az ügyben hogyan fogok én viselkedni. Nem rejtettem véka alá. Ez nem azt jelenti, hogy nem vagyok meggyőzhető bizonyos kérdésekben, nem mint OKNT-elnök, hanem mint Loránd Ferenc.

Én nagyon javaslom, hogy az ügy rendkívüli fontosságára tekintettel iktassunk be, szervezzünk meg - nem akarok most végszót mondani - akár egy egésznapos olyan vitaülést, ahol a szakmák képviselői is, mi is jelen vagyunk, nem korlátoz bennünket az idő, menjünk el valahova egy egész napra, és orrvérzésig beszéljünk erről a témáról, anélkül, hogy itt valami záros konzekvenciához el kellene jutnunk. És ezt akkor löjük fel, akár a kormányfő szintjéig, mert ha azt mondjátok, hogy ez egy nemzeti kérdés, és teljesen igazatok van, akkor ez messze

meghaladja az OKNT-nek azt a kompetenciáját, hogy egy kerettantervet mi szerint hagy jóvá a bizottság.

En értem, hogy ez egy csomag volt, nem is volt ügyetlen csomag, mert lám, mégsem arról volt szó egészen, amit beterjesztettek, hanem felrobbant ez a rejtett bomba. Vitassuk ezt ki teljes őszinteséggel! Nem hiszem, hogy bárki kételkedik abban, hogy ennek a fontosságát mi belátjuk. Vitassuk meg, mit látunk kivezető útnak, hogyan van ez összefüggésben az egész iskolarendszernek azzal a szelektivitásával, hogy végül ebbe az iskolába nem azok a gyerekek kerülnek elsősorban, akik égnék a vágtyól, hogy szakmunkássá lehessenek, hanem azok, akiket sok-sok szűrő végül is ebbe az útba terelt be, bár nem akarom kétségbe vonni, hogy nagy kedvet érezhetnek már végre ahhoz, hogy valamit csináljanak.

Úgyhogy én azt kérem, hogy ilyen értelemben ti ezzel foglalkozzatok, és ne érezzék a beterjesztők, hogy ezzel lezárta az OKNT. Én ígérem, hogy átgondoljuk újra, akár a feladattervet is, és nagyon hamar, amikor előterjesztést tudtok adni, egy teljes, komplett vitanapot fogunk tartani ennek az összes pénzügyi fedezetével, mindennel.

És én most elnézést kérek, hogy eltávozom, de még megadom a szót Fedor Mihálynak.

FEDOR MIHÁLY: A rengeteg kérdésre természetesen szívesen válaszolok, de most csak egy mondatot kértem az elnök úrtól. Azt szeretném jelezni, hogy két év fejlesztőmunkája alapján eljutottunk valahová. Mi azért vontuk vissza azokat a kerettantervi anyagokat, amelyeket beküldtünk, mert megjelent ez a kormányhatározat, amely bizonyos fajta korrekcióra kért bennünket. Nem akartuk úgy elkezdni a fejlesztőmunkát, hogy itt az OKNT véleményét ne ismerjük meg, és hangsúlyozom - a bevezetőmben mondtam -, hogy a bírálati szempontok nemcsak az értékelés, hanem a fejlesztők miatt is fontos.

Azért szeretnénk tehát, elnök úr, visszajelzést kapni, mert mi a fejlesztőkkel elkezdjük a korrekciókat, de szeretnénk ismerni, hogy végül is az OKNT, illetve a kerettantervi bizottság arra a bírálati szempontokra azt mondja, hogy ami jelenleg érvényes, azt fogadjuk el, vagy ezt a plusz hetet hozzáveszitek vagy nem, erre szeretnénk visszajelzést kapni.

ELNÖK: Megfelelő megfogalmazást fognak találni erre. Köszönöm szépen, én elmegyek. *(Távozik az ülésről.)*

(Az ülés vezetését Szenes György veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van még egy pár percünk, hogy senkibe ne szoruljon semmi se. *(Derültség.)* Határozatot nem fogunk hozni. Karlovitz János!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Konkrét javaslatom van, ezzel a hét ponttal kapcsolatban is, már amit sikerült áttanulmányoznom. Úgy vélem, hogy ez a mi szempontrendszerünkkel, ami már megvan, összeépíthető. Valami már benne van, valami még hozzátehető. Ne zárkózzunk el ilyen gyorsan, Márta, és ilyen határozottan, tanulmányozzuk előbb! *(Dr. Polinszky Márta: Nem vagyok bizottsági tag!)* Hívjuk meg a kollégákat; én Nagy József elnök urat kérném, akár ma délutánra, mert folytatjuk ezt a témát a kerettantervi bizottság ülésén, vagy a legközelebbi kerettantervi bizottsági ülésen. Együtt beszéljük meg - miért kellene ettől elzárkózni?

Tudniillik Márta mondott egy mondatot, hogy az alternatív tantervek is jól elbírálnak a jelenlegi szempontrendszerben. Én azt mondom, hogy nem. Én délután terjesztem elő a Waldorf-tantervet, ami egy nagyon jó kerettanterv, és a bírálók elmarasztalták a mi szempontrendszerünk alapján, mert nem fér bele. Ott is szükség lenne alternatív szempontokra a végén, hogy ez miért jó, ha eltér, merthogy csak azt nézték, hogy miért rossz, ha eltér.

Tehát igenis, mindenben érdemes gondolkodni. Most nem lehet ezt emelni, hanem gondolkodjunk közösen, és utána zárjuk le, de ezt a hét pontot vagy néhányat érdemes tényleg hozzáépíteni, senkinek ettől nem lesz semmi baja.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Liskó Ica és Polinszky Márta kért szót.

LISKÓ ILONA: Én inkább átadom előbb Mártának a szót, mert én egy általánosabb dolgot akarok mondani, nem a kerettantervekről.

ELNÖK: Jó, akkor Márta, utána Tóth János. Van-e még hozzászóló esetleg? Friss Péter...

LISKÓ ILONA: Én is vagyok azért, csak nem a kerettantervről.

ELNÖK: De a témához kapcsolódóan?

LISKÓ ILONA: A témához, csak nem a kerettantervről.

ELNÖK: Jó, Márta után Ica, aztán Tóth János, Friss Péter, és lezárjuk. Köszönöm szépen.

Tessék parancsolni!

DR. POLINSZKY MÁRTA: Most már számomra teljesen világos a helyzet, hogy mit vár el a szakképzés a kerettantervi bizottságtól, ami viszont nem a kerettantervi bizottság kompetenciája, nem az OKNT kompetenciája, hanem egy sokkal magasabb kompetenciaszint. Magyarul azt várná el a szakképzés a kerettantervi bizottságtól és ezáltal az OKNT-től, hogy határozza meg az óraszámot, a közismereti tantárgyakra vonatkozó órák arányát és a szakképzésre való órák arányát. Ezt várja el! Ez nincs feketén-fehéren kimondva, de ez számomra most már teljesen világos. Ez sem a kerettantervi bizottságnak, sem az OKNT-nek nem kompetenciája.

Én nem vagyok a kerettantervi bizottság tagja, ezt határozottan elmondtam. Én változatlanul azt állítom, hogy a szempontok között ez a hét szempont benne van. Természetesen a szakiskolai szakértők, akik szakértik a kerettanterveket, abszolút tudják a szakképzés prioritásait, és ilyen szemszögből nézik. Ez eddig is egyértelműen kiderült. De az, amit a szakképzés most elvár tőlünk, ezt mi nem tudjuk megtenni. Mert kvázi azt várja el, hogy felhatalmazást adjunk arra, hogy úgy csináljanak kerettantervet, hogy abban a közismereti képzés aránya alacsonyabb, és megemeli. Ez nem a kerettantervi bizottság kompetenciája.

NAGY JÓZSEF: Amellett mi még egyetérthetünk ezzel, én ezzel egyetértek, de nincs jogunk hozzá!

DR. POLINSZKY MÁRTA: Így van.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Liskó Ica!

LISKÓ ILONA: Én azokra szeretnék reflektálni, amik elhangzottak arra vonatkozóan, hogy mi a szakképzés helyzete a magyar iskolarendszerben, mert kicsit úgy érzem, minthogyha közülünk is néhányan kicsit fordítva gondolkoznának, és azt hinnék, hogy az iskolarendszer alakítja a társadalmat, és nem hogy az iskolarendszernek az a dolga, hogy egy szolgáltatást nyújtson a társadalomnak, és mindig a társadalom igényeihez kell alakulnia az iskolarendszernek. *(Nagy József: Kellene.)* Tehát attól, hogy van nekünk egy valamilyen rendszerünk, és annak mi lelkes és elkötelezett hívei vagyunk, mert az a rendszer nagyon jól működött, nem tudom, hány száz évig Magyarországon, és ezt megőrizzük, és életünket és vérünket adjuk érte, az egy szép dolog a rendszerben szereplők szakszervezetének a részéről, amely azt mondja, hogy az itteni munkavállalók érdekeit mindenképpen védeni fogom. Ez egy szelete az érdekérvényesítésnek.

Egy oktatási kormányzat, egy állam, amely az adófizetők pénzét az oktatásra költi, nem a rendszerben dolgozók érdekeit kell képviselje, hanem a szolgáltatást fogyasztókét. Tehát azokét a gyerekekét, akik ebben a rendszerben az oktatásnak a nyertesei vagy szenvedő alanyai lesznek. És kérem szépen, az, hogy ez a rendszer milyen céllal működik, és milyen oktatást nyújt, nem fordítva van, tehát nem nekünk kell meghatározni, hogy hányan menjenek be ide vagy oda, hanem azt a társadalom igényei határozzák meg, hogy ők mit látnak jónak. És tessék megnézni a statisztikát, mielőtt borús jóslatokba tetszenek belebonyolódni, hogy itt a diplomás-munkanélküliség réme fenyeget (*Karlovitcz János: Van! Nem fenyeget, hanem van!*), tessék megnézni a munkapiaci statisztikákat, hogyan néz ki a munkanélküli-arány képzettség szerint, és nagyon szoros korrelációt tetszik tapasztalni az egyetemet végzettektől a szakképzettséggel sem rendelkezők között: ott a legalacsonyabb hosszú évek óta. És amikor azt tetszik mondani, hogy rohamosan növekszik, akkor az azt jelenti, hogy 1,5 százalékról felnőtt 3 százalékra, miközben ott lent, a szakképzetteknél, tehát az ilyen iskolákból kikerülteknél vagy a szakmai képzettséggel rendelkezőknél olyan 35-40 százalékos a pályakezdő-munkanélküli arány, annak ellenére, hogy a munkaadók azt mondják, hogy nincsenek megfelelően képzett szakmunkások. Tehát tessék megnézni a statisztikákat, mielőtt belebonyolódunk ebbe a dologba!

Azt is kell tudniuk a munkaadóknak, hogy mondjuk egy állami iskolarendszernek, amelyik ezt a képzést fenntartja, egyrészt ki kell szolgálni azt az igényt, ahová a gyerekek továbbtanulni akarnak menni, és azért a statisztikák azt mutatják, hogy nem a szakmunkásképzőkbe akarnak a gyerekek továbbtanulni menni. Valaki mondta: még azok se, akik végül oda jutnak, mert azok meg egyáltalán nem akarnak tanulni sehol sem.

Aki akar valahová menni, az minimum szeretne egy érettségit szerezni, mellé egy szakmát, mert úgy tapasztalta a környezetében – a szüleitől, a rokonaitól, a testvéreitől és a barátaitól –, hogy azzal tud jobban elhelyezkedni. És kérem szépen, azzal tud például többet keresni. Én elhiszem, hogy egy munkaadónak – lásd kamarák, meg GYOSZ, meg nem tudom, kicsodák – az az érdeke, hogy az ő munkavállalója minél jobban arra a két szakmai feladatra kiképzett munkavállaló legyen, és minél olcsóbban minél rosszabb munkákat is hajlandó legyen elvégezni. De egy állami oktatásirányításnak, az adófizetők pénzét az oktatásba befektető államnak nem ez a feladata. Az a feladata, hogy olyan munkavállalókat képezzen ki, akik tudják az érdekeiket védeni például a munkaadóval szemben, aki például olyan iskolákban olyan műveltséget tanul, olyan műveltséget szerez, amire, hogyha az adott környezetben nincs olyan munkalehetőség, bármikor egy másik szakmát könnyedén, egy tanfolyammal rá tud tanulni, és el tud menni egy másik ágazatba dolgozni. Beléptünk Európába, ha Karlovitz János nem vette volna észre. Ennek az iskolarendszernek többek között például az is a feladata, hogy Európában, más országokban munkát vállalni képes embereket adjon ki, olyanokat neveljen, akik el tudnak menni igenis máshová dolgozni, hogyha az ő személyes életük és érdekük ezt úgy kívánja. Nekünk ez a feladatunk, hogy erre felé próbáljuk ezt a rendszert szakmailag kontrollálni, nem pedig az, hogy hősi mítoszokon munkálkodjunk, és azért, mert nekünk van egy szakképző iskolánk, ahová évről évre kevesebb gyerek akar elmenni tanulni, valamiért mi mégis azt gondoljuk, hogy ez csúcsa ennek a képzési rendszernek, és ezt nekünk mindenképpen meg kell védeni. Én azt gondolom, egy iskolarendszert a társadalom aktuális igényeihez kell igazítani, és az egyáltalán nem arra utal, hogy ez lenne itten a legkorszerűbb, a legjobban működő dolog.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tóth Jánosé a szó.

TÓTH JÁNOS: Én nem kívánok összegezni, az ellenzők és a védők részéről is elég sok érvet hallottam, el is tudom őket fogadni. Fontosnak érzem, amit Rózsa javasolt, hogy kvázi kiegészítő, a programokra húzható prioritási sor megjelenjen.

Egy olyan dologra szeretném felhívni a figyelmet, amiről még nem esett szó, és az anyagban sem szerepel. Ha jól számoltam – most elkezdtem számolgatni –, akkor a következő tanévtől lépnek 9. évfolyamba azok, akiknek a 12. évfolyamig iskolába kell járni. Ha és

amennyiben ez a bukási, lemorzsolódási arány megmarad, akkor nem tudom, hogy a társadalom, akinek a szolgáltatást nyújtja az iskola, mit fog kezdeni a rengeteg fiatalos munkanélkülivel. Ez egy olyan nagy probléma, amit, azt gondolom, a specialitások figyelembevételével lehet kezelni. A specialitás lehet válasz rá, remélem az is lesz, és én ezt támogatom. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Friss Péter!

FRISS PÉTER: Csak egy általánosabb szempontra hívnám fel a figyelmet, és aztán visszatérnék egy picit a kerettantervvel kapcsolatos ügyletekhez.

Az általánosabb dolog, hogy a szakképzés problematikáját és a szakmatanulás szintjeit, az iskolarendszer összekötését nem lenne célszerű csak a szakiskola, hanem legalább a szakiskola és a szakközépiskola problematikájával egyben végiggondolni. És hogyha egy kicsit tágabban gondolkodunk, akkor nyilvánvalóan a szakmai kérdés különféle szintjeit, típusait ilyen módon is végig kell nézni. Nem szűkíthető a munkaerő-piaci szemlélet nyilván csak ezekre a szakmákra – de ez most egy mellékes kérdés.

Az alapkérdés: valóban, ez a hét szempont a Rózsa által jelzett új típusú tanterv lehetőségét felkínálja. Én egy másik elemet hadd emeljek ki ebből a 4. pontból: a közismereti oktatás és szakmai alapozás egységének megteremtésére vonatkozó gondolatot. Erre építve lehet valóban bátrabban végiggondolni a mai, általunk alkalmazott szempontrendszer adaptálásával – vagy akár kiegészítésével, ezt nem tudom eldönteni – azt a fajta bátorságot, amivel én teljes mértékben egyetértek, amire Hoffmann Rózsa utalt. Itt egy olyan típusú tantervi végiggondolásra van szükség, amely valóban adott esetben szokatlan – vagy csak Magyarországon szokatlan – megoldásokat is képes elfogadni és befogadni. Azért nem olyan sima a helyzet! Ha csak az 5. pontra gondolok ebből a hétből, és Trencsényi Lacinak arra az utalására, hogy a műveltségi területek keretének őrzése is fontos, akkor azért ezek között van ellentmondás. Ez az 5. pont nagyon tudatosan – rejtetten vagy nem, de tudatosan – kiemeli azokat a műveltségi területeket, amelyek folytatása úgy gondolja, hogy ebben az iskolatípusban, ezen szükségletek miatt, amikről annyi szó esett, fontos. Ez azonban ellentmondásba kerülhet természetesen a bírálati szempontokkal, ha azt sablonosan gondoljuk. Ha úgy gondoljuk, hogy valóban a tartalmat, az egészet, a célt, és mindazokat a szándékokat akarjuk éltetni és megvalósítani – aminek a gondolatiságában egyébként nem éreztem ellentmondást, csak legfeljebb a formai, eljárási kérdésekben –, akkor, persze, nagyon jó, hogyha úgy látja az Országos Köznevelési Tanács, és délután is úgy látja a kerettantervi bizottság, hogy ez a szempontrendszer jól alkalmazható.

Én csak arra szeretnék utalni, arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy nem biztos, hogy a végén minden esetben így fogja látni a bíráló és a bírálati szempontoknál. Ezt kellene megelőzni, segíteni kellene ezt a – úgy tűnik – mindannyiunk által támogatott folyamatot. Erre szolgálnak ezek a pontok. Erre szolgálnak ezek a szempontok. És hogyha ebben támogatottság van, akkor nyilván majd a szakértők felkészítésében is adott esetben ezeket érdemes megvitatni és hangsúlyosabbá tenni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

DR. POLINSZKY MÁRTA: Akkor rendeletet kell módosítani – ezt csak halkan jegyzem meg.

ELNÖK: Az előterjesztők részéről kíván-e még valaki reflektálni?

FEDOR MIHÁLY: Csak egyetlen mondatot szeretnék mondani. Azokat a dolgokat, amiket felírtam magamnak, Friss úr elmondta. Én egy dolgot emelnék ki, a 4. pontot: biztosítja a projektmódszer szerint szervezett közismereti oktatás és a szakmai alapozás egységének

megteremtését. Azt hiszem, ez az a mondat, ami az itt fölmerült aggodalmakra talán választ ad. Azt hiszem, legalább fél óra lenne, amíg minden dologra válaszolnék, de amennyiben elnök úr úgy gondolja, szükséges, szívesen meg is teszem.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az előterjesztők részéről nem, akkor megpróbálom lezárni – összegezni persze nem – ezt a mai vitát. Nagyon megköszönöm az előterjesztést, tényleg itt volt az ideje. Hogy lesz-e egyszer az Országos Köznevelési Tanácsnak ideje, hogy a szakképzés átfogó problematikáját végig tudja tárgyalni kellő türelemmel, meghallgatva minden érdekeltet, nekem azért erős kétségeim vannak. Az OKNT fennállásának – és mivel minden OKNT-nek tagja voltam, mondhatom – tizenvalahány évében egyszer sem volt ez fontos. Talán hátha most fontos lesz, és tudunk erre időt szakítani.

Azt kérném a bizottságtól, hogy tényleg próbáljuk meg a lehető legjobban megvalósítani azokat a szempontokat a bírálóban, amelyek egy kicsit speciálisak, mások. Én is azt látom, hogy vannak itt azért olyan ellentmondások magában a szempontrendszerben is, az értékelőlapban is, amelyeket lehet, mi úgy értünk, ahogy értünk, de elképzelhető, hogy a bírálók nem úgy fogják érteni, ahogy mi értenénk.

Próbáljuk megadni a sanszot ennek az iskolának!

Zárszóként szeretném mondani, hogy persze, itt az egész iskolarendszerről és -szerkezetről kellene valamit mondani. De a jajkiáltás a szakmunkásképző iskolák vagy szakiskolák irányából érkezik, mert a gimnázium és a szakközépiskola még működik. Annak ellenére működik még, hogy az általános iskola mennyire diszfunkcionálisan működik, és mennyire szelektív ez a rendszer, amikor már a negyedik osztályban válogatunk, amikor már a hatodik osztályban válogatunk, és a maradék marad a nyolcadikra.

Persze, itt kulminálódik, itt van a legnagyobb probléma ebben a pillanatban. Ez a magyar közoktatás állatorvosi beteg lova: itt minden megtalálható, ami gond és probléma, a problémák gyűjtőhelye. De ha itt nem lépünk, és persze nem tudjuk megoldani az egész magyar közoktatás problematikáját itt, de itt muszáj lépni. Muszáj valamit lépni, és nekem meggyőződésem, hogy ezek a törvényi és finanszírozási keretek nem nagyon adnak lehetőséget a megoldásra. Itt valamit változtatni kell.

Én Liskó Icával totálisan egyetértek abban, hogy a gyerekek érdekei a fontosak. Csak azt kellene megnézni, hogy a társadalmi mobilitás szempontjából hányat tudunk lépni egyszerre. A gyerekeknek a szüleit a semmilyen szakképesítéstől, a három vagy két általános iskolai osztályt végzettségtől hova tudjuk eljuttatni, mert ezeknek a gyerekeknek a gyűjtőhelye is az a szakiskola. Az első lépés talán egy szakképesítéshez való eljutás egy olyan családban, ahol soha nem volt senkinek szakképesítése; egy oda való eljuttatás, ahol a munkaerőpiacon eladható tudása van, és nem biztos, hogy ez nagyon pejoratív. És nem biztos, hogy egy érettségi irányába kellene a magyar gyerekek mindegyikének ezt célul tűzni, mert ezt nem fogjuk tudni megvalósítani. Azt gondolom tehát, hogy a társadalmi mobilitás szempontjából is egészen más kérdések vannak egy ilyen rétegnél, mint egy olyan rétegnél, ahol már érettségizett vagy szakmunkás végzettségű szülők vannak. És ebben az esetben talán az iskolarendszer meg a gyerek igényei ugyanazok. Meglátjuk...

En nagyon szeretném, hogy tényleg csináljunk egy ilyen szakképzési vitanapot, természetesen a szakközépiskolát bevonva ebbe - meglátjuk, hogy meg tudjuk-e tenni. Addig pedig várjuk a segítséget a kerettantervi bizottságtól és mindannyiunktól, hogy valamit tudjunk csinálni ebben az ügyben.

Köszönöm szépen, az ülést bezárom.

(Az ülés végének időpontja: 12 óra 53 perc)

Loránd Ferenc
a bizottság elnöke

Tartalomjegyzék

Az OKNT 2005. szeptember és 2006. február közötti munkaterve.....	6
Javaslat az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról szóló többszörösen módosított 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet módosítására.....	8
<i>Kérdések.....</i>	<i>9</i>
<i>Válasz az elhangzottakra.....</i>	<i>11</i>
<i>Viszonzválaszok, reakciók.....</i>	<i>16</i>
Javaslat az 1057/2005. (V. 31.) kormányhatározatnak megfelelő szakiskolai kerettantervek elkészítéséhez és értékeléséhez szükséges lépésekre	20
<i>Fedor Mihály kiegészítése az előterjesztéshez.....</i>	<i>21</i>
<i>Nagy László kiegészítése az elhangzottakhoz.....</i>	<i>22</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>23</i>